ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

УРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 49 (9803) | 1962 оной февралиин 27, вторник | Сэн 2 мүнгэн

...ИН ХҮСЭТЭЙ ...АЛ БОЛГОХО

...коммунизмын гэгээн ...ние бодхоожо байхадаа, ...тар ехэ абьяас, эршэ ...аа гадна, оюун ухаа...игэй «эди шэди» үүс...а. Тиигэжэ үльгэр до...нтэ ушарнууд үнэн хэ...байдалай бодото ба...он арад зоной аша ту...э байдаг.

...д, хараад үзыт даа орон ...гансахан энэ жэшээ дээ...шэбэрэй «Коммунизм» ...ишан Вера Теслева га...гамэ арбаад үнеэ һаадаг ...үнөө электрын хүсэ хэ...үнеэ һаана, ойрын сагта ...аг болохонь; Хэжэнгын ...шон Цэнгэ Буянтуев ...н тоосоондо оруулаад, ...а хүдэлхэ зуураа, 22,9 ...иг сэбэр олзо абаа гэхэ ...алагдаһан түхэриг бү...үхэриг олзо харюулжа ... суута кукурузашан ... 1100 центнер нукуру...шэ набша гектар бүри... гэхэ мэтэ. Хэрбээ та...рузашан бүхэн, хони...и, малшан бүхэн ажа...тын талаар эдэ нүхэ...э хүрэбэл, бүхы дээрээ ...һе тариан, малай ашаг ...э абтаха байгааб?!

...нь түрүү дүй дүршэ...э дэлгэрүүлхэ ябадал ...өөр, һайнаар эрхилжэ ...ухала арга гэжэ түрэл ... һурғана. Тэрээнһээ ...үрүү дүй дүршэл нэбтэ...ной шадабари болгохо ...үтэлбэрилхы хүдэлмэри...ин уялга, хуулиин хү... болгохо тухай нэгэнтэ ...байха.

...манай хүдөө аймагуу... дүүргэгдэнэ гээшэб? ...гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэг...ымнай олон колхоз, ...эрһэн жэлдэ хүдөө ажа...үудые багаар абажа, ...аха социалис уялга...агүй. Диилэнхи олон ...оһо таряа, мяха болон ...э гаргаша гаргажа, ...гүйе ехэ болгодог ...й гол шалтагаануудай ...алай шэнэ, түрүү эм... түлөөһэн муугаар нэб...

...имэ баримта хаража ...а ашагтай һайнаар ...га ажахын тоосоон ...йлгосотой болохоһоо ... ажахынуудай бодото ..., ажабайдалаар тобой...аһан, гэршэлэн ха...эй. Теэд хэды тии... үшөөл олон ажахы...е ажабайдалда нэбтэ...һээ байтагай ёһо ... хэрэгээр хандаха ... зарим ажахынуудта

...а хэрэглэгдэһэн ажа...һоо эхи абаһан түү... совхозой хүдэлмэ...р баян дүршэлтэй

болоно, гансахан нютагтаа бэшэ, харин республикаһаа холо саагуур сууда гараһан байха. Теэд тэрэниие тойроод хүршэ болохо ажахынуудай энэ аргые нэбтэрүүлээгүй байһаниинь гайхалтай. Үшөө нэгэ баримта. Һаалишадай ажал хүнгэдхэн, үнеэдые машинын хүсөөр һааха «Елочка» арга, мүн манай олон түрүү малшадай үнэтэ үүсхэл, дүй дүршэл республикымнай бүхы малшадай шадабари үшөөл болоогүйн гэмшэлтэй. Тэжээлэй шанар муутай ургамалнуудай орондо кукуруза, бобы ургамалнуудые тарижа, пропашной севооборотые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ муугаар бэлэдхэжэ байһан ажахынуудшье бии юм. Олон түрүү дүй дүршэл тухай ном һударшье гараһан, газетэ, журналдашье бэшэгдэһэн, түрүүшүүлэй хүдэлдэг газартаншье ерэжэ, хүнүүд нюдөөрөө хараһан, гараараа барижа үзэһэншье байха. Тииһээ тиитэр ажалай шэнэ, ашагтай туһатай арга дүрэ олон колхоз, совхозуудта һулаар, заримдаа ёһо тэдыгээр хэрэглэгдэдэг юм.

Харюусалгагүйгөөр хандаһан, эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулаагүй дээрэһээ эдэ дутагдалнууд гарана. Энэ хадаа арадай эгээн үнэтэй баялигые хайра гамгүйгөөр үриһэн ябадал гэжэ сэгнэгдэмээр гэжэ һанамжалагдаха байна. Иигэжэ эрид шанга сэгнэлтэ үгэхын үндэһэ баримта бии. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр манай урагшаа дабшалтада, ниитын зөөри арьбадхалгада һаад хэнэ бшуу.

Энэ талаар КПСС-эй райкомууд, партийна эхин организацинууд эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулха, шэнэ үүсхэл, түрүү дүршэл тараалгаар бодото уряалагша, ударидагша болохо зэргэтэй. Илангаяа ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй урда шанга эрилтэ табиха, бодото туһаламжа, зүбшэл үгэжэ, гаргаһан шиидхэбэриингээ дүүргэлтые хинан шалгажа, саг соонь тэдэнэй тоосооень зүбшэн хэлсэжэ байха уялгатай.

Илангаяа ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулха болоно. Түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, олоной шадабари болгохо гээшэ нэн түрүүн хүтэлбэрилэгшын өөрынь шадабариһаа, политическэ мэдэрэлһээнь дулдыдаха. Тиимэһээ һайн хүтэлбэрилэгшын шэнжэ шанарай нэгэн гэбэл, эрдэм ухаанай туйлалтануудые, түрүү хүнүүдэй дүршэлые ажахыдаа үргэнөөр нэбтэрүүлхэ ябадал болоно.

Түрүү дүршэлые тараагшадта, мүн халан абажа байгшадташье болохо зэргээрнь туһаламжа хүргэжэ, урмашуулжа байха, зохистой эрхэ байдал байгуулха шухала. Энээниие ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй нэн түрүүшын уялга гэжэ тоолодог болоо һаань, сэгнэшэгүй ехэ ашагтай туһатай болохо бэлэй.

Түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлгэ политическэ, гүрэнэй болон ажахын тон ехэ удхашанартай хэрэг гэжэ тоологдоод, партийна, советскэ, ажахын органуудай, бүхы хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй болон мэргэжэлтэдэй халуун анхарал доро байха ёһотой гэжэ КПСС-эй обкомой һаяхан үнгэрһэн пленум эрилтэ табиба.

Түрүү дүй дүршэлдэ — үргэн харгы гаргая!

1962 оной мартын 18-да—
СССР-эй Верховно Соведэй һунгалта

АРАДАЙ КАНДИДАДУУД

Андрей Урупхеевич МОДОГОЕВ



Андрей Урупхеевич Модогоев 1915 ондо Эрхүүгэй областиин Эхирит-Булгадай районой Заготуй нютагай дунда шадалтай таряашан айлай бүлэдэ түрэһэн байна. Түрэлхидынь 1929 ондо колхоздо ороһон юм. Нүхэр Модогоев тон залуугаар ажалайнгаа зам захалаа. 1932 ондо багшаар ажаллаа, тиигээд бухгалтернуудай курс дүүргээд, тоо бүридхэлшөөр хүдэлһэн байха юм. 1936 ондо Ленинскэ комсомолой зэргэдэ абтаад, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаа.

1939 ондо Андрей Урупхеевичын ударидахы талаараа шударгы бэрхэ залуушуулай нэгэн байһан туладань, тэрэниие нэн түрүүлэн ВЛКСМ-эй Улан-Удын горкомой секретаряар, һүүлээр комсомолой обкомой секретаряар дэбжүүлһэн байна. Эдэбхи үүсхэлтэй, өөртөөшье, сугтаа хүдэлжэ байһан нүхэдтөөшье эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг, һайн һайхан энэрхы сэдьхэлтэй Андрей Урупхеевич партийна хүдэлмэридэ дэбжүүлэгдэжэ, КПСС-эй обкомой мал ажалай талаар секретаряар һунгагдаба. Тэрэ тушаалые болюулхадань нүхэр Модогоев КПСС-эй обкомой эмхидхэлэй-инструкторска таһагые даагшаар баталагдаба. 1947 ондо КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи партийна дээдэ һургуулида эльгээгдээ. Тус һургуулиие дүүргэжэ ерэмсээрээ, партиин обкомой партийна, профсоюзай болон комсомолой органуудай таһагые даагшаар томилогдоо.

1952 ондо Андрей Урупхеевич республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо болгон дэбжүүлэгдэһэн байха юм. КПСС-эй ЦК-гэй сентябриин Пленумэй һүүлээр хүдөөдэхи районуудай кадрнуудые бэхижүүлхэ зорилготойгоор, нүхэр Модогоев Кяхтын аймаг эльгээгдэжэ, тэндэ партиин райкомой нэгэдэхи секретаряар һунгагдаһан юм. 1957 ондо КПСС-эй ЦК-гэй аппарадта хүдэлхөөр дэбжүүлэгдэжэ, партиин ЦК-гэй РСФСР-тэхи бюрогой партийна органуудай таһагай инструкторай тушаалда хүдэлөө.

1960 ондо Бурят ороноо бусажа, партиин обкомой секретаряар һунгагдаһан, тиигээд 1960 оной ноябрь һарада республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ болгогдон дэбжүүлэгдээ. Ажахы болон соёл культурын байгуулалта дээрэ амжалта туйлаһыень хараадаа абажа, нүхэр Модогоев «Хүндэлэлэй тэмдэг» гэжэ орденоор хоёр дахин, «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ шэн габьяата ажалай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаһан, КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүнээр, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадаар хэдэн дахин һунгагдаһан, КПСС-эй XXII съездын делегат болоһон юм.

Түнхэнэй аймагай Саянанай совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшад, Ахын «Коммунизм» колхозой гэшүүд, Түнхэнэй аймагай Хэрээнэй больницын хүдэлмэрилэгшэд һунгуулиин урда тээхи суглаанууд дээрээ нүхэр Андрей Урупхеевич Модогоевые Бурядай АССР-һээ СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведые һунгаха һунгуулиин Түнхэнэй 419-дэхи округһоо депутадта кандидадаар нэгэн дуугаар дэбжүүлһэн байна.

Нүхэд һунгагшад! Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй бата нэгэдэлэй кандидат Андрей Урупхеевич Модогоевой түлөө дуугаа үгэе!

Советскэ Союзай бүхы залуу һунгагшадта залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзай Центральна Комитедэй хандаһан

ХАНДАЛГА

СССР-эй Верховно Соведтэ — манай Эхэ ороной засагай дээдэ органда һунгаха баяр баясхалантай үдэр дүтэлбэ. Манай арадай эрхим хүбүүд, басагадай — коммунистнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй бата бэхи нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэеэ совет хүнүүд мартын 18-да һунгуулиин урнануудта ерэхэнь.

Бүхы арадай политическэ, ажалай дэбжэлтын оршон байдалда СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтада бэлэдхэл хэгдэжэ байна. КПСС-эй түүхэтэ XXII съездын һүүлээр энэ түрүүшын һунгалта болохонь. КПСС-эй XXII съезд хадаа партиие, бүхы совет арадые манай орон дотор коммунизм байгуулха агуухэ Программаар зэбсэгжүүлээ. Энэ Программа болбол һаруул һайхан ерээдүйн харгы зам бүхы хүн түрэлтэндэ заажа үгэбэ. Энэ Программа бодотоор бэелүүлэгдэжэ эхилэнхэй. Программа хадаа бүхы совет хүнүүдэй нангин хүсэл зорилгонуудтай ёһотойгоор тааралдана.

Энээнэй урда тээ болоһон һунгалтаһаа хойшо дүрбэн жэл үнгэрбэ. Коммунизм тээшэ дабшаха замдаа совет арад үнгэрһэн үе соо шэнэ алхам хээ. Экономикые, эрдэм ухаа, соёл культурые хэлбэришэгүйгөөр хүгжөөхэ, арадай ажана һайн байдал улам һайжаруулха, совет гүрэниие, социалистическэ демократиие саашадань хүгжөөхэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын бүхы ажал хүдэлмэри зорюулагданхай. Ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүгэдэлгын хорото хойшолонгуудые усадхаад, партида харша можо бологшодой бүлэглэлые бута сохёод, парти болбол ажахын, соёл культурын байгуулалтада ёһотойл революционно хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлһэн, зохёон байгуулхы ажалаа арад түмэнэй хүгжөөхэ үргэн харгы нээһэн байна.

Долоон жэлэй түсэб амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Дэлхэй дээрэ эгээ хүсэтэй электростанцинууд, асари томо домнонууд, хэдэн мянгаад километр болохо электрифицировалагдаһан булад харгынууд, заводууд-автомадууд, хүдөө ажахые элшэ хүсөөр хангалга ехэ болоһон ушар — эдэ бүгэдэ коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулгада хэгдэһэн горьтой хубита болоно бшуу. Үнгэрһэн нэгэл жэлэй туршада дайнай һүүлээрхи түрүүшын табан жэлэй үедэ абтаһантай адли промышленна продукци гаргагдаһан байна.

Совет эрдэм ухаан, техникэ, культура шэнэ амжалтануудые туйлаа. Юрий Гагаринай, Герман Титовой замбуулин дайда руу ниидэлгэ социализмын гайхамшагта научно-техническэ туйлалта гэжэ бүхы дэлхэй дээрэ харагдаа. Имагтал совет хүнүүд замбуулин дайдын харгы зам хүн түрэлтэндэ нээжэ үгэбэ. Энэ амжалтаарнь омогорхонгүй байжа болохогүйл.

Эдэ бүхы амжалтануудта манай залуушуулай оруулһан ехэ хубита бии. Өөһэдынгөө гараар коммунизмын гайхамшагта һайхан байшангые бодхоохо, тэрээн соогоо ажаһууха агуухэ зол жаргал совет арадта, тэрэнэй залуу үетэндэ тудаба.

Коммунизм хадаа миил өөрөө ерэхэгүй, харин олон миллион хүнүүдэй үнэн шударгы ажалаар байгуулагдаха. Мүнөө ехэ юумэн бэелүүлэгдэнхэй. Зүгөөр совет хүнүүд туйлаһанаараа һанаагаа амардаг заншалгүй. Агуухэ зорилго бэелүүлхын түлөө ехээр оролдохо хэрэгтэй.

Хүбүүд, басагад!

Социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ! Ажалай шэнэ амжалтануудаар Эхэ ороноо баярлуулая. Хэдэн мянгаад тонно металл, нүүрһэ, нефть түсэбһөө гадуур үгэе, арадай хэрэглэлэй эд бараа улам ехээр гаргадаг болоё. Тон үндэр бүтээсэтэйгээр ажалладаг болохын түлөө бүрил үсэд шангаар оролдохобди, эд хэрэгсэлнүүдэй шанарые һайжаруулха, материалнуудые, түлишэ, элшэ хүсэ гамнаха болонобди.

Бүри мүнөө жэлдэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые бүри ехээр гаргадаг болохын түлөө бүхы хүсэеэ, эрдэм шадабарияа хэрэглэхэбди. Газарай гектар бүхэниие һайнаар хэрэглэхын, газар таряалан эрхилхэ гуримые һайжаруулхын, мал ажалые эрид хүгжөөхын түлөө тэмсэгты, техникые жэшээтэ һайнаар ябуулагты! Залуу ажалшан бүхэн хүдөө ажахын мэдээжэ мастернуудай түрүү дүй дүршэл шудалаг лэ. Үндэр баян ургаса абахын, хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абадаг болохо тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр, бодотоор хабаадаха гээшэ хүдөөгэй залуушуулай нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Советскэ интеллигенциин залуу түлөөлэгшэд,— эрдэмтэд, инженернүүд, врачууд, багшанар, агрономууд, уран зохёолшод, искусствын ажал ябуулагшад манай гайхамшагта үе сагта хүрэмөөр зоримгой хэрэгүүдые, эдэбхитэ ажал бэелүүлхэ ушартай. Иимэ амжалтануудые залуушуулай туйлахые совет арад хүсэнэ.

Совет арадай амгалан тайбан ажал сахин хамгаалжа байһан залуу сэрэгшэд дайшалхы мэргэжэл шудалхын түлөө үсэд шангаар оролдохо, бүхы совет арадтай хамта манай ороной өөрыгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлхэ уялгатай.

Манай Эхэ ороной ажалшад политическэ, социальна үргэн ехэ эрхэтэй. Энээн тухай капиталис оронуудай ажалшад миил ухаалдин бододог байна бшуу. Хүнэй хүниие дарлаха, ажалгүй байха гэээшэ юун гээшэб гээд совет хүбүүд, басагад мэдэхэгүй. Бүхы совет эрхэтэдтэл адли, залуушуул ажал хэхэ, эрдэм һургуули абаха, гүрэн түрые хүтэлбэрилгэдэ хабаадаха эрхэтэй. Харин капиталис оронуудта ажаһуудаг тэдэнэй сасуутан иимэ эрхэгүй байнал.

Эгээ баян капиталис орондо — США-да ажал хэжэ шадаха 5 миллион эрхэтэд ажал олоногүй. Тингэжэ өөһэдынгөө бүлэнэртэй зобожо тулижа байна. Ажалшадай «эрдэм һургуули хэхэ эрхэ» хадаа тэндэ миил хооһон хөөрэлдөөн бологдог. Тусхай баримтануудай ёһоор, бэеэ хүсэһэн 8 миллион американецууд үнэнлөө үзэг

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

Курскын хүдэлмэришэдтэ Н. С. Хрущев айлшалба

КУРСК, февралиин 25. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев Сочидо амараад, Москва бусажа ябахадаа Курскда ойр зуура зогсоо. КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Д. С. Полянский Н. С. Хрущевтой хамта эндэ ерэлсээ.

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Л. Г. Монашев, облгүйсэдкомой түрүүлэгшын уялгые дүүргэгшэ нүхэр В. А. Белоусов, городой партийна, советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, олониитын түлөөлэгшэд вокзал дээрэ Н. С. Хрущевые, Д. С. Полянскиие угтаа.

Городой тон томо предприяти бологшо хэмэл утаһанай заводто Н. С. Хрущев, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд вокзалһаа ошоһон байна.

Курскын холимол утаһанай заводой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд хүндэтэ айлшадые халуунаар угтаа. Айлшад заводой улаан булан соо предприятиин хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөө. Заводой ямараар хүдэлжэ, баригдажа байһан тухай тэрэнэй директор Л. Ф. Сафронков дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

Л. Ф. Сафронков торгон шэнги сагаан утаһа айлшадта харуулаа. Энэнь лавсан гэжэ хэмэл утаһан болоно. Энэ хадаа нооһон утаһанда адлирхуу утаһан юм. Тиигээд нооһон утаһанда орходоо хэды дахин бүхэ. Энэ утаһаар нэхэгдэһэн бүд тон бүхэ байхаһаа гадна, утирдаггүй, нарачда шаруулхадаа, уһанда норходоо ангадаггүй. Тиихэдэ иимэ бүдые хибэн эдидэггүй байна.

Никита Сергеевич шэнэ түхэлэй утаһануудые анхаралтайгаар хараһан байна. Тиигээд заводой хүсэ шадал, продукциин өөрынь үнэ тухай һонирхоо.

Удаань Н. С. Хрущев, Д. С. Полянский заводой гол цехүүдые хаража, лавсан бүтээдэг технологитой танилсаа.

Н. С. Хрущев, Д. С. Полянский тэрэ үдэртөө Курскһаа гараа.

Журналистнуудай союзай тоосоото-һунгуулиин суглаанда хабаадагшадай анхаралда

Бурядай АССР-эй Журналистнуудай союзай тоосоото һунгуулиин суглаан февралиин 28-да үдэрэй 3 часта КПСС-эй областной комитедэй заседаниин Ехэ зал соо болохо. (Тус суглаан Политгэгээрэлэй байшан соо болохо гэжэ урда тээнь соносхогдоо һэн. Мүнөө тэндэ болохогүй).

Правлени.

ВЦСПС-эй Президиумдэ

...ЛЛИАРД ХАХАД ХҮН КИНО ХАРАБА

...февралиин 24. ... Федерациин хүн ...уулха тухай асуу...эй Президиум ха... Республикын кино ...ургаанууд 1958 ...40 процентээр ша...уулагдаба. Үнгэрэг...иллиард хахад хү...араһан байна.

...амта республикын ...о харуулха талаар ...рганууд бии гээд ...идиум тэмдэглээ. ...нтагай органууд, ...й соведүүд кино ...ургаануудые хүг...рилтэ ёһотой һай...улан ябуулнагүй, ... түхеэрэлгэнүүдые ...лэ тэнсүү һайнаар ...ылтые хинан шал...

...а, ... кино харуулха гү...ред... лэб дүүргэхын зо...йно... ...нуудай соведүүд, ...ет... ...гүүд хамтын хэм...ров... ...ые зохёохо ёһо...ухг... ...дэдаа. Мүн ажал...ноо ёһоор хүмүү...уры... ...иин XXII съездын ... КПСС-эй шэнэ ...к. ...пропагандалхын тү...

лөө киное бүрил эдэбхитэй һайнаар хэрэглэхэ ушартай гээд тэндэнь заагданхай.

ҺУНГАГШАДАЙ ЗАХЯА

Баянголой клубта колхознигууд, багшанар, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, нютагай алба хаагшад олоороо сугларба. Эндэ сугларагшад өөһэдынгөө дундаһаа СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн ажахынгаа түрүү һаалишан Санжима Очировна Бальжиноватай уулзаба.

Нэн түрүүлэн этигэмжэтэ нюур, колхозой главна зоотехник Жамсаран Жалсараев кандидадай намтар тухай һунгагшадта дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

— Уулзажа байһан кандидатнай манай үүлтэртэ малай фермэ дээрэ ажалладаг эрхим һаалишамнай гээшэ. Мүнөө жэлдэ фермые оньһожоруулха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдэхэ зэргэтэй. Теэд элдэбын хэрэгсэл дуталдадаг байна. Энэ хэрэгтэ манай кандидат туһаламжа үзүүлхэ бэзэ,—гэжэ тус фермые даагша нүхэр Гармаев хэлэбэ.

Баянголой дунда һургуулиин багша Ч. Б. Будаева, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй Баргажандахи таһагые даагша В. Л. Лоскутников, колхозой бригадир Д. О. Очиров болон бусад үгэ хэлэбэ.

—Би жиирэйл бурят эхэнэр байгаад, та бүгэдын этигэл найдабарида хүртэбэб. Энээниетнай харюулхын хойноһоо оролдохоб,—гэжэ кандидат нүхэр Бальжинова мэдүүлбэ.

Уулзалгын суглаанууд эдэ үдэрнүүдтэ Баргажанай совхозой тосхонуудаар, Баргажанай леспромхоздо үнгэрбэ.

О. Раднаев,
манай корр.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **Баргажанай совхозой коллектив СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат С. О. Бальжиноватай уулзажа байна.**

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Шэнэ шэнжэ түхэл

КПСС-эй түүхэтэ XXII съезд дээрэ баталагдаһан коммунизм байгуулха Программатай, бусад шухала шиидхэбэринүүдтэй хүн бүхэниие танилсуулха угаа хүндэтэй зорилго бидэнэй урда табигданхай. Ушар иимэһээ манай аймаг дотор хэдэн зуугаад агитатор, лектор, пропагандистнар соёл сурталай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Бидэнэр өөһэдынгөө хүдэлмэри үндэһөөрнь шэнэдхэн хубилгажа байнабди. Хоринхидай жэшээгээр агитационно-пропагандистска хүдэлмэриин шэнэ түхэл болохо агитаторнуудай гэрнүүдые олоор эмхидхэжэ байнабди. Үзэл сурталай хүдэлмэри арад зоной, илангаяа совхоз, колхозуудай холын бригаданууд болон фермэ, отаранууд дээрэ ажалладаг малшадай дунда һайнаар ябуулхын тулада агитаторнуудай гэр эмхидхэхэ гээшэ ехэхэн удха шанартай. Сэлэнгын олонхи колхозуудай партийна эхин организацинууд, лекторнүүдэй бүлгэмүүд агитаторнуудай гэрнүүдые олошоруулжа эхилэнхэй. Жэшээлхэдэ, «Коммунизм» колхозой түб тосхондо, Кокорино гэжэ нютагта, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой гурбадахи отделенидэ оршодог. Һүтэй, Арсентьево гэжэ тосхонуудта Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой дүрбэдэхи бригадын байрладаг Ягодная гэжэ тосхондо агитаторнуудай гэрнүүд эмхидхэгдэжэ, хүдэлмэрөө яһала хангалтатайгаар ябуулнад. Мүнөө үедэ манай аймагта агитаторнуудай 30-аад шахуу гэр хүдэлнэ.

Һүтэй нютагтахи хүдөөгэй лекторнүүдэй бүлгэм (хүтэлбэрилэгшэнь Н. В. Очирова) агитаторнуудай гэртэ долоон хоногто нэгэ дахин лекци, хөөрэлдөө, асуудал болон харюунуудай үдэшэ гэхэ мэтын һонирхолтой хэмжээ-ябуулганuудые үнгэргэдэг. Һүтэйн лекторнүүд, агитаторнууд КПСС-эй XXII съездын материалнуудые тайлбарилан ойлгуулха, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада зорюулагдаһан ниитэ-политическэ хүдэлмэриие шадамараар, һонирхолтойгоор ябуулна.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэриин иимэ гуламтануудые эмхидхэхэ гээшэ ямар удхатайб? Партийна эхин организациин секретарь гү, али лекторнүүдэй бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэ тосхон, бригада, али фермэ дээрэ ажаһуудаг уужам һаруул байшантай айлай гэртэ политическэ хөөрэлдөөнүүд, лекцинүүдые үнгэргэжэ байха тухай эзэнтэйнь хэлсээд, агитаторай байшан эмхидхэдэг. Гэрэй эзэнэй зүбшөөл абамсаараа, байшандань «Агитаторай гэр» гэһэн гаршаг улаан бүд дээрэ бэшэжэ хадаад, хөөрэлдөөнүүдэй темэ ба үдэрнүүдые тодорхойлдог юм. Агитаторнуудай гэрнүүдтэ хөөрэлдөөнүүд долоон хоногто 1—2 дахин үнгэргэгдэнэ.

Үзэл сурталай хүдэлмэриие үргэнөөр, удха түгэлдэрөөр ябуулхын тула иимэ шэнэ онол арганууды хэрэглэхэдэ яһала һайшаалтай гэжэ һанагдана. Хүнүүд агитаторай гэртэ сугларжа, аятай зохид ушар байдалда һанаһанаа хөөрэлдэхэ, лекторнүүд болон агитаторнуудта олон янзын асуудалнуудые табижа, ойлгоогүй юумэеэ ойлгожо, һонирхоһон юумэнүүдээ мэдэжэ абадаг. Тиихэдэ үзэл сурталай хүдэлмэри ябуулхадаа ниитын эмхинүүдтэ, нютагай Соведэй депутадуудта түшэглэхэдэ эли бодо һайн үрэ дүн туйлагдана.

Г. Буянов,
политическэ болон шэнжэлхы ухаанай эрдэм дэлгэрүүлдэг Бүхэсоюзна бүлгэмэй Сэлэнгын аймагтахи таһагай секретарь.

СВЕРДЛОВСКО ОБЛАСТЬ. Хоёрдохи мартеновскэ цехын пеэшэнэй коллективэй элитэ ехэ амжалта туйлаһан тухай мэдээсэл Нижнетагильска Ленинэй нэрэмжэтэ комбинадай бүхы цехүүд болон таһагуудта түргэнөөр тараа. Булад хайлуулагшад Иван Степанюк, Анатолий Гордилов, Виктор Малинин гэгшэд сүүдхэдээ гурбанай орондо таба дахин булад хайлуулжа гаргаа. Иван Степанюгай коммунис ажалай бригада графигһаа 3 час урид — 4 час 40 минутын турша соо булад хайлуулжа гаргаа. Пеэшэнэй коллектив пеэшэнэйнгээ оёорой дүрбэлжэн метр бүридэ 9—10 тонно булад хайлуулха байһан аад, 14,74 тонно булад хайлуулан абажа, ехэ амжалта туйлаһан байна. Өөһэдынгөө рекордые Нижнетагильска металлургнууд СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада зорюулһан байха юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Виктор Малинин (зүүн гарһаа) Иван Степанюгһаа халаае тушаажа абахадаа СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтын хүндэлэлдэ зорюулан рекорд туйлаһантайнь дашарамдуулан Степанюгые амаршалжа байна.

ТАСС-эй фотохронико.



Советскэ Союзай бүхы залуу һунгагшадта залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзай Центральна Комитедэй хандаһан

ХАНДАЛГА

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

бэшэг мэдэхэгүй гэжэ тоологдоно. США-да мэргэжэлтын диплом абахын түлөө дээдэ һургуулида һураха үедөө 4—6 мянган доллар түлэхэ хэрэгтэй бшуу. Энэ туйлай ехэ түлөөһэн ажалшадта хүртэшэгүй.

Залуушуулай урда бүхы үүдэнүүд маанадта үргэнөөр нээгдэнхэй. Гансал залхуурхагүй, оролдосотой бэрхэ байха хэрэгтэй болоно.

Манай орондо эрдэм һургуули хэхэ хэрэг түлөөһэгүй. Совет эрхэтэдэй дүрбэн хүн бүхэнэй нэгэниинь һурадаг. Бидэнэр США-да орходоо гурба дахин олоор инженернүүдые гарганабди.

Хэрэглэмжын ниитын жасанууд орон доторнай түргөөр ехэдхэгдэнэ. Ниитын жасануудһаа хүн зондо түлэгдэдэг мүнгэн зөөри, хүнгэлэлтэнүүд 1961 ондо 26 миллиард түхэриг хэмжээтэй болоһон юм. Энэ хадаа манай гүрэнэй 1940 оной бүхы бюджедһээ һурагүй ехэ болоно. Жэл бүри хэды бүлэнэр таарамжатай һайн шэнэ байрануудые абана гээшэб! Һүүлэй табан жэлэй туршада Советскэ Союзай бүхы хүн зоной дүрбэнэйнь нэгэ хуби шэнэ байрада орожо һайндэрлөө. Коммунизм тээшэ саашадаа дабшаха бүреэ совет хүнүүд өөһэдынгөө ажалаар бии болгоһон бүрил ехэ зөөри зөөшын, оюун бэлигэй баялигтай болохо. Бүхы юумые хүнэй түлөө, бүхы юумые хүнэй һайн һайхан байхын түлөө зорюулха гээшэ коммунистнуудай партиин, Советскэ правительствын эгээ дээдэ уг зорилгонь болоно.

Коммунистическэ парти совет залуушуулда тусгаар оролдосотойгоор хандадаг, тэрэниие хүмүүжүүлхэ, эрдэм һургуулитай болгохо, нравственнэ, бэе махабадай талаар хүгжэхэ хэрэгтэнь саг үргэлжэ анхарал табидаг.

Советскэ обществын бүхы ашаг туһые залуушуул хүсэдөөр эдлэдэг байна. Хэрэглэмжын ниитын жасануудай дээшэлһэниие, хүдэлмэриин үдэрэй богонидхогдоһониие, налогуудай хойно хойноһоо болюулагдаһаниие залуушуул үдэр бүхэндэ бэе дээрээ мэдэржэ байдаг.

Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һууриин байгуулагдахатай хамта, манай орон дотор ниитын коммунис харилсаанууд хүгжэжэ, бэхижэжэ байнхай. Советскэ обществын үзэл сурталай-политическэ нэгэдэл хэдыдэшье мүнөөнэйхидэл шэнги бата бэхи байгаагүй. Манай ороной арадууд болбол бүгэдын хүсэл, уг зорилгонуудтай ажаһуужа байһан эбтэй эетэй нэгэ бүлэ байна. Пролетарска интернационализмын ёһо гуримуудые сахихаар, бүхы социалис оронуудай залуушуултай хани ёһоной харилсаатай байхаар, ехэшье, багашье бүхы арадуудые хүндэлдэгөөр, эб найрамдалай, хүгжэлтын аша туһада бүхы бүмбэрсэг дэлхэйн хүбүүд, басагадтай хани харилсаатай байхаар манай залуушуул хүмүүжүүлэгдэдэг.

Бүгэдэарадай манай гүрэндэ обществын бүхы хэрэгүүдые хүтэлбэрилэн ябуулалгада залуушуул эдэбхитэйгээр хабаададаг. 400 мянга гаран манай сасуутан Соведүүдэй депутадууд юм. Промышленностьда, хүдөө ажахыда, эрдэм ухаанда, культурада хүтэлбэрилхы тушаалнууд олон залуу хүнүүдтэ этигэн даалгагданхай. Олон миллион хүбүүд, басагад комсомольско, профсоюзна организацинуудта, спортивна бүлгэмүүдтэ, арадай дружинанuудта ниитын ехэ хүдэлмэри ябуулна.

Манай түрэл партиин, совет арадай уг зорилгонууд айхабтар һайн һайхан. Бидэнэр эгээ үнэн зүб общество — коммунизм байгуулнабди. Энэ общество болбол дэлхэй дээрэхи бүхы арадуудта Амгалан байдал, Ажал, Эрхэ сүлөө, Адли тэгшэ эрхэ, Аха дүүгэй холбоо, Зол жаргал хангана!

Энэ туйлай ехэ зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ комсомол, манай ороной бүхы залуушуул хүндэтэй үүргэтэй. Иигэжэ партимнай заана. «Совет арадай коммунизм байгуулха тэмсэлдэ залуушуул хадаа зохёон байгуулхы хүсэн болоно гээд парти тоолоно» гэжэ КПСС-эй Программа дотор хэлэгдэһэн зориг түрүүлмэ үгэнүүдые һанаял. Энээнһээ ехэ, хүндэтэй юумэн гэжэ байха аал! Хэдэн зуугаад жэлэй туршада түрүү бодолтой хүнүүд коммунизм тухай бодомжолжо ябаа, хүн түрэлтэнэй эрхим хүбүүд бэеэ хайрлангүйгөөр тэрэнэй түлөө тэмсээ, манай эсэгэнэр коммунизм тухай бодолтойгоор Үбэлэй Ордониие добтолжо ороо һэн. Ахамад хүнүүдэй революционно тэмсэлэй баатарлиг заншалые даган, марксизм-ленинизмын агууехэ үзэл сурталые шудалан ябажа, залуушуул коммунис бодол мэдэрэлтэй, оролдосотой бэрхэ байһанаа, түрэл партидаа, арад зондоо аргагүй үнэн сэхэ байһанаа тодорхойлно.

Коммунизм байгуулха зорилгонуудые имагтал үсэд шанга ажалаар бэелүүлжэ болохо гээд залуу үетэн ойлгоно. Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь уридшалан дүүргэхын түлөө хэдэн миллион хүбүүд, басагад өөһэдынгөө бүхы хүсэ, мэргэжэл шалабариие элсүүлэн, түрүү дүй дүршэл шудална. Тэдэнэр атар тунга газар элдүүрилнэ. Сибириин, Алас Дурна зүгэй барилганuудта ошоно, газар дайдын баялигуудые нээжэ, тэдэниие обществын аша туһада түргөөр хэрэглэдэг болохын зорилгоор ой тайгаар, хада уулануудаар, губи талануудаар ябана. Залуушуулай бата бэхи гар, халуун зүрхэн хаана хэрэгтэйб, тэндэл тэдэнэр хододоол байдаг. Хэдэн зуугаад мянган хүбүүд, басагад коммунис ажалай ударнигай үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Коммунистическэ партиин Программые эдэбхитэйгээр бэелүүлхэ гээшэ өөһэдэймнай патриотическа уялга гээд залуушуул тоолоно. Манай парти, тэрэнэй дайшалхы штаб— үнэн сэхэ ленинец Никита Сергеевич Хрущев толгойлогшотой ленинскэ Центральна Комитет айхабтар ехэ эршэ зоригтойгоор ажаллана. Энэнь совет залуушуулда тодо һонор, зоригжуулхы жэшээ болоод үгэнэ.

Үнгэрэгшэ дүрбэн жэлэй туршада эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ ехэ оролдолго гаргагдаа. Элдэб социальна байгуулалтатай оронуудай амгалан ёһоор зэргэ оршон байха ленинскэ политикын ёһо гуримуудые сахижа, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һулаpуулхын, дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал тогтоохын, арадуудай хоорондо хани барисаа, харилсаа холбоо бэхижүүлхын түлөө совет гүрэн сэхэ шууд тэмсэнэ. Зохёон байгуулхын түлөө, бүхы арадуудай зол жаргалай түлөө эб найрамдал тогтоохо гээшэ Коммунистическэ партиин, Совет гүрэнэй гадаадын политикын гол хараа шугамынь болоно. Бүхы түрүү хүн түрэлтэн энээниие нь һайшаана, гүнзэгы баясхалан хүргэнэ.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Залуу һунгагшад!

КПСС-эй ЦК-гэй бүхы һунгагшадта зорюулһан хандалгада бүхы комсомолшуудай, бүхы хүбүүд, басагадай халуунаар харюусахыень, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахыень залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзай Центральна Комитет уряална. Һунгалтада залуу һунгагшадай һайнаар хабаадахыень, коммунистнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй арадай нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхыень ВЛКСМ-эй ЦК уряална.

Коммунистнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй бата бэхи нэгэдэлэй түлөө мартын 18-да дуугаа үгэхэдөө, манай орон дотор коммунизм байгуулха Программын түлөө, манай Эхэ ороной саашадаа улам хүсэтэй болохын, советскэ демократиин һалбаран хүгжэхын түлөө, Коммунистическэ партиин сэсэ мэргэн политикын, өөрынгөө һаруул һайхан ерээдүйн түлөө залуу үетэн дуугаа үгэхэ болоно бшуу. Шэнэ гайхамшагта хэрэгүүдээр ажалдаа, һуралсалдаа шэнэ амжалтануудые туйлажа, СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтые угтая.

Залуу һунгагшад! Бултадаа һунгалтада хабаадая! Коммунистнуудай, партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй арадай кандидадуудай түлөө дуугаа үгэе!

Манай залуу үетэндэ, коммунизм байгуулалсажа байһан залуу үетэндэ алдар соло!

Совет Эхэ оромнай мандаха болтогой!

Коммунизмын илан мандаха хэрэг тээшэ совет арадые хүтэлбэрилэн ябагша манай түрэл Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

БОРИС Л[...] ВАННИК[...] ХҮДӨӨЛ[...]

Коммунистическ[...] сэхэ хүбүүн, обор[...] ностиие эмхидхэг[...] ехэ түлөөлэгшэ, г[...] лис Ажалай Геро[...] Львович Ванниковы[...] дэ москвагайхид х[...]

Үглөөнэй 10 [...] байшангай Колонн[...] орожо эхилбэ. Па[...] гүүдэй дунда наһ[...] шатааһан үнэһэтэй[...]

Урда таладань [...] ехэ портрет хээтэ[...] та» гэдэг гурбан [...] нинэй зургаан о[...] Кутузовай нэгэдэ[...] нууд, Гүрэнэй [...] тэмдэгүүд, медалы[...] дээрэ хээтэй байб[...] урда ехэ габьятай[...] Борис Львович и[...] хүртэһэн юм.

Москвагай мета[...] на бүтээгшэд, сэр[...] партийна, советс[...] шэд, городой райо[...] делегацинууд на[...] шатааһан үнэһэтэ[...] ябажа гараба. На[...] һүүлшынгээ уялга[...] Тулын ажалшада[...] Суура гараһан т[...] водой директорээр[...] хүдэлһэн юм. А[...] мунистическэ па[...] Комитедэй, Мини[...] нэрэһээ баглаа с[...]

Үдэрэй 12 час[...] гэргэхэ правитель[...] гашуүд хүндэлэлэ[...]

Шаналал гашу[...] ро Б. Л. Ваннико[...] үнэһэтэй урные [...] гартаба. Хүдөөлүү[...] май тээшэ ошобо.

Тэндэ хэдэн м[...] хид сугларaa. Мо[...] сэрэгүүд жагсанх[...] Л. И. Брежнев, Г[...] Козлов, А. Н. Ко[...] лов, Н. М. Шверн[...] П. Н. Демичев, А[...] дөөлүүлгэ үнгэр[...] венна комиссиин [...] нэй мавзолейн у[...] дэр дээрэ гараба.

Хүдөөлүүлгэ ү[...] ственна комисс[...] СССР-эй Министр[...] рүүлэгшын орлог[...] Б. Л. Ванникова[...] рюулагдаһан ша[...] митинг нээгээ.

КПСС-эй Пре[...] СССР-эй Министр[...] гадахи орлогшо [...] үгэ үгтэбэ. Моск[...] нэрэһээ партиин [...] ской комитедэй с[...] рычев, Тулын за[...] ришэдэй, инжене[...] дэлмэришэдэй, а[...] рэһээ П. Б. Паха[...] байна.

Шаналал гашу[...] рэбэ. Б. Л. Ван[...] һан үнэһэтэй у[...] нада хадагалаа.

СССР-эй гүрэн[...] гүүр һүр жабха[...] Инженерно-артил[...] генерал-полковни[...] никовай дурас[...] Улаан талмай д[...] разделенинүүд я[...]

КПСС-эй XXII СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ ГҮНЗЭГЫГӨӨР ШУДАЛЖА, АМЖАЛТАТАЙГААР БЭЕЛҮҮЛЭЕ

☆

Ц. ДОНДУКОВ,
КПСС-эй Улан-Удын горкомой секретарь

☆ ☆

Улан-Удэ городой ажалшад бүхы совет арадтал адляар КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдые ажал-ябуулгынгаа дайшалхы программада тоолон, угаа ехэ баяр баясхалантайгаар угтажа, нэгэн һаналтайгаар һайшаан дэмжээ.

Съездһээ хойшо үнгэрһэн үе соо предприяти, эмхи зургаан болон һургуулинуудта коммунистнуудай, ажалшадай суглаанууд, аймагуудай партийна эдэбхитэдэй суглаанууд омогорхол дэбжэлтын оршон байдалда үнгэржэ, XXII-дугаар ехэ хуралдаанай дүнгүүдые зүбшэн хэлсэһэн байна. Түүхэтэ съезддэ бэеэрээ хабаадаһан делегат нүхэд С. И. Исаев, А. О. Оширов, К. И. Филиппова, К. М. Продайвода, В. Р. Филиппов, А. У. Хахалов, А. У. Модогоев, Н. С. Бирюков гэгшэд тус суглаануудай олонхидтонь байлсажа, үгэ хэлээ.

Манай городой партийна организаци партиингаа «XXII съездын шиидхэбэринүүдые тайлбарилан ойлгуулха, шудалан мэдэхын тулада мүнөө ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Энэ хэрэгтэ 5 мянга гаран пропагандистнар, агитаторнууд хабаадана. Соёл сурталай хүдэлмэриин олон янзын онол арга, түхэл формонууд хэрэглэгдэнэ.

Политическэ һуралсалай олонхи кружок, семинарнуудта съездын материалнуудые, КПСС-эй шэнэ Программа шэнжэлэн шудалха хүдэлмэри эмхитэй һайнаар ябуулагдана. Мүнөө үедэ 985 кружок, семинарнуудта 35 мянга шахуу коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүд һуража байдаг. Нёдонло жэлэйхиһээ 10 мянган хүнөөр олон болонхой. Тиимэшье байханиь ойлгосотой. Юундэб гэхэдэ, партиин съездһээ хойшо коммунис байгуулалтын теори ба бодото хэрэгые гүнзэгыгөөр мэдэхэ хүсэл эрмэлзэл олониитын дунда ехээр дэлгэрээ.

Кружок болон семинарнуудай олонхиин хэшээл бодото ажал хэрэгүүдтэй, ажахы болон эмхи зургаанай зорилгонуудтай нягтаар холбогдон, удха түгэс, һонирхолтой һайнаар үнгэргэгдэнэ. ПВЗ-гэй, механизированнэ шэлэй заводой, вагонно депогой, модоной заводой, нарин сэмбын фабрикын, «Электромашина» заводой партийна организацинуудта съездын материалнуудые шудалха хэрэг һайнаар эмхидхэгдэнхэй гэжэ тэмдэглэмээр.

Партиин XXII съездһээ хойшо арад зоной дунда ябуулагдадаг ойлгууламжын хүдэлмэри хараа байса һайжараа. Олохон партийна организацинууд энэ талаар горьтой дүй дүршэлтэй болоо.

Улан-Удын модоной заводые жэшээ болгон абаад үзэе. Эндэхи партийна организаци агитаторнуудаа дахин хаража үзөөд, хашан ба нобшо хүнүүдэй орондо эдэбхитэй, бэрхэ нүхэдые томилһон байна.

Энэ заводто социалис мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэрэнхэй. Тэрээндэ хабаадагшад үйлэдбэриин үндэр бүтээсэ туйлахаһаа гадна, мүн ажалай журам һайнаар сахиха, бултадаа элдэб янзын һуралсалда хабаадаха гэжэ оролдоно. Заводой коллектив коммунис соёлой түлөө тэмсэлэй дэлгэрһэнтэй дашарамдуулан хараалһан хэмжээ-ябуулганuудаа амжалтатайгаар бэелүүлнэ. Эндэ радиоузел һаяхан тодхогдоо, техническэ болон эрдэм ухаанай туйлалтануудые харуулха фильмнүүдэй киноаппаратура абтаа.

Политическэ ойлгууламжын хүдэлмэреэ ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулбал, үйлэдбэриин хэрэгтэ, ажалай журамда һайнаар нүлөөлнэ, хүдэлмэришэдэй эдэбхи, үүсхэл бадаруулна. Тус завод 1961 оноиngоо түсэбые болзорһоонь урид, декабриин 8-да дүүргээд, жэлэй һүүл болотор даабариһаа гадуур 230 мянган түхэригэй продукци үгөө. Зарим мастернууд болон бригадирнууд (нүхэд Плеханов, Шевченко) залуу хүдэлмэришэдые ажалай түрүү аргада түлөөһэгүйгөөр һургана. Эндэ ажалай журам, ниитын гурим эбдэхэ ябадал эрид ехээр хоронхой.

Улан-Удын нарин сэмбын фабрикада хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шадамар һайнаар ябуулагдадаг. Эндэхи партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд, фабрикын захиргаан, директорһээ эхилээд мастер, бригадир хүрэтэрөө бүхы хүтэлбэрилэгшэдынь коммунис хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ хабаададаг байна. Тодорхойлон хэлэбэл, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саг үргэлжэ, нэгэ ниитэ түсэбэй ёһоор ябуулдаг байха юм.

Социалис мүрысөөнэй дүнгые согсолходоо үйлэдбэриин гүйсэдхэлһөө гадна, мүн ажалай журам, ниитын гурим сахилга гэхэ мэтын хэр зэргээр сахигдадаг байһаниинь заатагүй хараада абтана.

Өөһэдынгөө мэдэл доро байдаг хүнүүдые хүмүүжүүлгын түлөө мастернуудай үүргэ болон харюусалгые дээшэлүүлхын тула ПВЗ-гэй партийна, профсоюзай организацинуудай, захиргаанай хэжэ байһан хүдэлмэриинь бүгэдын һайшаал, дэмжэлгэдэ хүртэмөөр.

Предприяти, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые, инженернүүд, техникүүдые ойлгууламжын хүдэлмэридэ хабаадуулхада агитациие тодорхой һайн, үрэ нүлөө ехэтэй, гүн гүнзэгы удхатай болгодог гэжэ партийна олон организациин дүй дүршэл харуулба.

Энээниие хараадаа абажа, КПСС-эй городской, районуудай комитедүүд ажалшадые хүмүүжүүлэн болбосоруулха хэрэгтэ хүтэлбэрилэгшэ бүхэн, инженер, техник бүхэниие хабаадуулжа гуримшуулха гэжэ оролдодог гээшэ. Эндэ һая болоһон городой партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ «КПСС-эй XXII съездын материалнуудые шудалан үзэжэ байһан тухай ба городой партийна организациин зорилгонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэхэдээ энээн тушаа тогтожо яриллаһан, энэ хэрэгтэ онсо анхаралаа табиһан байна.

Һүүлэй үедэ, илангаяа СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ арад зоной ажаһуудаг газарта ойлгууламжын, соёл сурталай хүдэлмэри бүри эдэбхитэйгээр ябуулагдадаг болонхой. Мүнөө үедэ город соо 100 гаран агитпункт хүдэлжэ байна. Элэнэр ажалшадые хүмүүжүүлхэ талаар олон хэмжээ-ябуулганuудые бэелүүлнэ. Лекци, элидхэлнүүд хэгдэнэ, тусхай темээр үдэшэнүүд үнгэргэгдэнэ. СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудтай, мүн нютагай Соведүүдэй депутадуудтай уулзалга болоно, уран һайханай концертнүүд үнгэргэгдэнэ.

Соёл культурын эмхи зургаанууд — клубууд ба библиотекэнүүд ажал-ябуулгаяа улам һайжаруулаа. Түмэр замшадай, мяха-консервын комбинадай клубууд, ПВЗ-гэй Культурын ордон болон бусад соёлой гуламтанууд һонирхолтойгоор ажалаа ябуулжа байнхай. Агитпунктнууд болон клубуудай соёл сурталай хүдэлмэридэ КПСС-эй XXII съездын материалнууд гол һуури эзэлнэ. Эдэ документнүүдые олониитэдэ ойлгуулха, коммунизм байгуулха талаар партиин съездын табиһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ олониитые элсүүлэн хабаадуулха хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулагдана.

Гэхэ зуура, КПСС-эй XXII съездын материалнуудые шудалан үзэхэ хэрэгтэ мүн горьтой дутагдалнууд тохёолдоно гэжэ тэмдэглэлтэй. Городой партийна организациин ударидан ябуулжа байгаа соёл сурталай хүдэлмэриин дэлисэ хадаа партиин съездын табиһан эрилтэнүүдтэ үшөө хүсэд харюусажа шаданагүй.

Энээнэй гол дутагдал юуб гэхэдэ, партийна организацинууд соёл болбосоролойнгоо хүсэ нүлөөндэ хүн бүхэниие үдэр бүри хабаадуулжа шаданагүй. Лекци, элидхэлнүүд болон бэшэ хэмжээ-ябуулганuудые үнгэргэхэдэ ехэнхидээ эдэбхитэй хүнүүд хабаададаг лэ, ажалай журам эбдэгшэд, шажан мүргэлдэ шүтэгшэд, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд хабаададаггүй гээшэ. Үнэндөө эдэл зонуудые хүмүүжүүлэн болбосоруулхын тула ехэ хүдэлмэри ябуулагдаха ёһотой бшуу.

Зарим коллективүүдтэ соёл сурталай хүдэлмэри эмхидхэхэ хэрэгтэ ёһо тэдыгээр хандадаг ушар байһан зандаа. Зарим ушарта соёлой хүдэлмэри юрэнхыгөөр, ажабайдалтай, үйлэдбэриин зорилгонуудтай холбоогүйгөөр ябуулагдадаг дээрэһээ аша үрэ багатай байдаг.

Жэшээ болгон таксомоторно ажахые абаад үзэе. Энэмнай 300 гаран хүдэлмэришэдтэй томо ажахы юм. Тиин гэһээнь эндэ партиин съездын материалнуудые шудалха оройдоо ганса кружок хүдэлжэ байдаг. Энээндэ партийнабэшэ эдэбхитэдһээ оройлоо 7 хүн һуралсана. Хуушарһан уряа лозунгнууд, плакадууд эндэ үлгөөтэй байһан зангаараа. 11 агитатор бии гэжэ тоотой. Теэд эдээнэй нэгэниинньшье шофернуудтай хөөрэлдөө үнгэргэдэггүй, газетэ уншажа үгэдэггүй юм. Коммунис ажалай мүрысөөн ёһын тэлысэ эмхидхэгдэнхэй. Хүдэлмэришэдэй гурим журам, һуралсал гэхэ мэтын шэнжэ шанарынь, ажаһуудалайнь талаар хүсэд хаража үзэнгүйгөөр коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэ олгодог байна. Иимэ хүндэтэ нэрэ зэргэтэй болоһон 21 хүнэй дунда ажалай журам эбдээшэдшье бии, эдээнэй нэгэниинньшье эрдэм һуралсалаа дээшэлүүлдэггүй байба.

Иволгын к[...] рикада, «Бу[...] 154 трестдэ, [...] шэ газарта[...] хүдэлмэри му[...] байдалтай, е[...] тай байна.

Лекционно [...] олон дутагда[...] һаар. Уншаг[...] дэй тоо тоо[...] тиимэшье му[...] Зүгөөр, тэдэн[...] ка билэнэрэй [...] ханганагүй, е[...] тай байна. Ж[...] шэ жэлдэ «З[...] хидэй город [...] 11 мянган [...] 83-ниинь [...] транспортын [...] дүршэлдэ хаб[...] рим лекторну[...] хэлшэд ком[...] гын зорилгон[...] хыгөөр, зар[...] тайлбарилдаг[...] шэ хүн зондо[...] гол түлэб то[...] рин коллект[...] бүхэнэй бодо[...] хэрэг ажал[...] гөөр хэлэжэ[...]

Партийна [...] ганизацинууд[...] хүдэлмэридэ[...] дые түргэн з[...] эй XXII съезд[...] хэбэринүүдые[...] гуулха хэрэг[...] гээр, үрэ ехэ[...] зорилготой.

БУРЯТ ҮНЭН
2-дохи нюур

Үнэнэйе уншаад, ажалдаа хэрэглэ

ҺҮН БУЛАГАЙ ЭЗЭН— КОМСОМОЛ БАСАГАН

(Тарбагатайн „Дружба" колхозой һаалишан А. А. Борисовагай ехэ һү һаадаг дүй дүршэл тухай)

...агатайн аймагай «Дружба» колхозой центр... ...жэ таба модо табилуулхада, таруушагаар һуу... Пестерово тосхон болодог.

...залуу һаалишан нүхэр Борисова тухай дуу... ...айгаад, тэрэнэй дүй дүршэл хаража үзэхэ хү... ...юр һү һаалиин фермэ хүрэжэ ерэхэдэмнай, ...улан соо хэдэн шииралг улаан хүбүүд сугларан... ...уяатай шангаар тоосолдожо байба.

...ты, үнеэн бүхэнһөө үдэртөө дунда зэргээр орой... —7 литр һү һаана хаямбибди. Эндэ ганса һаали... ...тэй бэшэл... Таанад баһал зэмэтэйт,—гээд тус ...даагша И. Е. Давыдов һү һаалга тэмдэглэдэг ...эшэ хургаа ёдогонуулан зэмэлжэ байба.

...атараа шангарнабта? Колхоз соогоо түбэй фер... ...е ахижа гараад, нэгэдэхи һууридa ябана бэшэ

...у хэлэхэеэ һананабши даа. Иигээд лэ һанаа... ...шаха гэжэ гү? Үгы даа. Дутагдалнуудаа усад... ...үри ехэ һү һааха байгаабди,—гээд Давыдов ...на.

...эдэнь:

...жахын тоосоондо ороходоо һаагдаһан һүнэй ...ажалта үдэр абаха болонобди. Тиимэ һэн хой... ...л тэжээл буйлуулдаг хобтонуудые олошоруулха ...ай хэлсэгты,— гээд зундаа адуулгашаар, үбэл... ...озапарник дээрэ хүдэлдэг хүбүүн дуугарна.

...э хөөрэлдөөн дээрэһээшье ажаглахада, тэдэ... ...алдаа шунаһан хүнүүд гээд лэ абаһаар тухай...

...тэжээл буйлуулдаг тэрэ «цех»— сарай соо оро... ...й, ехэ тогоонууд дээрэ тодхогдоһон, хүдэр зу... ...он хобтонууд соо ууралтуулагдажа байгаа һо... ...й хоншуухан үнэр тунана.

...0 гаран үнеэдтээ оройдоол хоёр иимэ хобто соо ...уралтуулнабди. Үбһэ багатай жэлдэ энэмнай ...туһалжа байна. Теэд үсөөн лэ даа, үсөөн,— ...а нэгэ залуу хүбүүн тугаарай улаан булан соо ...байгааша нүхэрөө дууряана.

...гэнтэ хүнэгтэй бардаа үргэлһэн, дундуур бэе... ...улаахан шарайтай нэгэ эхэнэр хажуугаарнай ...н түргэнөөр алхалан үнгэржэ, малай байра ...шобо.

...эл даа тэрэ комсомол басаган Борисова гэдэг. ...жэлдэ үнеэн бүриһөө 2010 литр һү һаагаа юм, нүхэр Давыдов маанадые дахуулан, магтаал... ...шантай танилсуулна...

...ан халаадаа үмдэһэн Аграфена Афанасьевна ...һаахын урда тээ дэлэнгынь угаахаяа түхеэржэ ...Тиигэбэшье ехэ үгэмсэр хөөрүү хүн байжа аба... ...хэдэ хэдэн асуудалнуудтамнай заашье тулгар... ...харюусаба.

...р Борисова 1958 онһоо эхилээд, колхоздоо һаа... ...р хүдэлнэ. Тиихэдээ хүндын шалтагаанаар ...гаража шадаагүй һаалишадай орондо түрүү... ...дэлдэг байба.

...ээл энэ үе соо ехэ бэрхэшээлнүүд тохёолдогшо ...д дүршэһэн, үнинэй һаалишад намда ехэ орол... ...оор туһалаа. Екатерина Дмитриевна Пестере... ...ии нүхэр Лидия Давыдова хоёрто илангаяа ...шаб... Тэдэнэй үнеэдээ нэрлэхэ, ооглохоншье ...урихан хүгжэм, дуун мэтээр дуулдагша һэн. ...жэшээ абажа хүдэлөөлби даа.

...һара үнгэрһэн хойно намда түрүүшынхеэ ту... ...13 үнеэдые даалгажа үгөө һэн... Тиихэдээ бү... ...һанаагаа зобогшо һэм. Үнеэдээ һаагаа боло... ...ургадшни шэмшэрэн үбдэхэ, гар, нюрган шалэ... ...хирха. Арайхан гэжэ ажалаа дүүргээд лэ, тус... ...оогдоһон саг сооншье үнеэдээ һаажа үрдиг... ...эм,— гээд хөөрэнэ.

...һаалишаншье болоһон хойноо Лидия Давыдо... ...һээ ходо туһаламжа абадаг байба.

...римдаа ямар нэгэн нюуса хэлэхэеэ һанаһан ...намаяа хажуудаа ерүүлээд: «Груша, ши урмаа ...а. Булта иимэрхүүгээр лэ эхилһэн байхабди. ...бэлдээтэй юумэн гэжэ хаанашье байдаггүй юм. ...дуратай һаа, амжалта туйлахал байхаш,— ...н дахин дабтажа байгаад лэ хэлэгшэ һэн. ...лишан болохоёо ехэ дурлаһан, оролдоһон бай... ...эжэ, элэхэеэшье мэдэнгүй хүдэлөө хүм даа,—

...үнөө тиимэ бэрхэшээлнүүд тохёолдоно гү? ...ы даа. Түрүүшын лэ үедэ ехээр зобоглоһон байха. Тииһээр мэргэжэ хүн аабзаб даа,— гээд Аграфена Афанасьевна хөөрэнэ.

Нүхэр Борисова һаалишанаар томилогдомсоороо үнеэн бүхэнөө ехээр ажаглажа эхилһэн байна. Тиихэдээ нэн түрүүн ямар янзын үүлтэрэй, хэды шэнээн һү үгэжэ шадаха, ямар аяг заңтай байһыень мэдэжэ абаһан байха юм.

— Үнеэн бүхэндэ нэгэн адляар хандажа болохогүй юм. Туд тудтань өөрынь аяг зан соо хандаха хэрэгтэй,— гэнэ.

Нүхэр Борисова айхабтар жүдхэмжэ гаргажа хүдэлһэнэйнгөө ашаар тэрэ анха багшалуулһан хани нүхэдөө үни хада илажа гараа. Партиин XXII съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлээ.

Мүнөөшье үедэ, үбһэ тэжээлээр хэды хомор байһаншье һаа, үнеэн бүхэнһөө үдэр бүри 10 литр һү һаана. Эды шэнээн һү һаажа шададаг байһаниинь маанадые һонирхуулба... Тиихэдэмнай Аграфена Афанасьевна: «Үдэрэй гурим нарин нягтаар дүүргэхэһээ гадна, малаа ехэ һайнаар харууһалха, хооллуулха хэрэгтэй даа» гээд абаһаар харюусаба. Тиин «үнеэдээ һаажа байһан хадаа энээн тухай хөөрөөд үгэһүүб» гээд зугаалба.

— Дундуур һүтэй үнеэдээ түрэмсөөрнь сүүдхэдээ 3 дахин, һү ехэтэй үнеэдээ 4 дахин һаадагби. Һүыень ехэ шабхадагби. Тиихэдээ һүнэй тоһолиг дээшэлдэг, мүн үнеэнэй дэлэншье үбдэхэгүй байха... Гадна бүхы үнеэдээ нэгэл тогтоогдомол саг соо һаадаг гээшэб. Энээниие заашье хазагайруулхада, үнеэдэй һүнэй гараса хараа байса доошолдог юм,— гэнэ.

Мүнөө үедэ нүхэр Борисова үнеэдээ үглөөнэй 7 часта, үдэшын 5 часта—хоёр дахин һаадаг байна. Тиин һаахынгаа урда тээ хамаг амһартануудаа халуун уһаар заатагүй угаадаг.

Тиин үнеэдээ яажа һаадаг тухайдаа маанадта харуулжа байгаад ярибал даа.

— Иигэжэ дэлэнгынь угаамсаараа, хуурай болоторнь аршаад, урид баруун хахадтань, тиигээд зүүн хахадтань массаж хэдэгби. Тиигээд дэлэнгэйнь улайжа, бамбалзама болоожо эхилэмсээр, хойто хүхэнүүдынь урид һаадаг гээшэб,—гээд маанадта бэлиг шадабаряа харуулха гэһэндэл уян хурганууда арaa үнеэнэй хүхые бажуун һагад шобторжо, хүнгэн сагаан хүнэгэй хүнхинэсэ һүн булаг горхолуулба.

— Иигэжэ һаажа һуухым хараад, аймагһаа ерэһэн нэгэ зоотехник «минута соо 60—70 дахин шобтордог хүн байнаш» гээд хэлээ юм,—гээд энеэбхилнэ.

Тиин үнеэнэйнгээ дэлэндэ Аграфена Афанасьевна дахин массаж хэжэ эхилхэдэнь гайхан асуухадамнай:

— Һаажа байхадаа дэлэн соонь һүнэй бага болоходо, заатагүй дахин нидхэрхэ ёһотой юм даа. Тиигээд лэ байхада, хамаг һүниинь шабхагдан һаагдадаг гээшэ, — гээд дүмүү аргааханаар хөөрэһөөр, нүгөөдэ үнеэндээ дүтэлжэ:

— Голубка, Голубка,—гээд тэрэнээ эгээл бурядай ёһондо хони тээгэлжэ байһан мэтэ урин зөөлэхэнөөр эрхэлүүлһэн маягтайгаар ооглон нэрлээд, шобторжо ороно.

— Энэ үнеэмни «Голубка» гэжэ нэрэтэй юм. Үдэр бүри мүнөөшье 18—20 литр үгэдэг. Ехэл эдимэр юм даа. Зүгөөр шангахан бадашаа һаашни, һүеэ абаһаар лэ татадаг аяг ондоотой юм даа,—гээд хөөрэнэ.

Теэд үнэхөөрөөшье энэ үнеэниинь үдэшынгөө хоол—концентрат холиһон, ууралтажа байһан һолоомо айхабтар амтархан үрэбхинэ.

— Харана гүт, ямар хомхойб даа. Иимэ һү ехэтэй, хомхой үнеэдээ эгээл урид һаадагби... Ямар тэжээл үгэнэбтa гэжэ асууна гүт? Мүнөө үедэ үнеэн бүхэндэ үдэртөө 10 кг. силос, 20 литр бардаа, 1 кг. үбһэ, 200 грамм концентрат, ууралтуулагдаһан һолоомо дуран соонь эдюулнэбди,—гээд нүхэр Борисова мэдүүлнэ.

— Түрүүшынхеэ тугаллаха үнеэдтэ хэдэн һара урид хүнгэхэн массаж хэжэ эхилдэгби. Энээндээ дадамсаарнь, һаамхай үнеэдтэ хэһэндэл адляар массаж хэдэгби. Тиигээд тугаллаха болзоройнь 10—12 хоног үлөөд байхада, массаж хэхэеэ болигшоб... Иимэ харууһанда байһан залуу үнеэд һү ехэтэй түрэдэг. Эдэнээ, мүн хуушаншье үнеэдээ тугаллаһанайнь һүүлээр түрүүшын 7—8 хоног соо сүүдхэ бүхэндэ 4 дахин һаагаад, саашадаа 3 дахин һаажа эхилдэгби,—гээд шагнажа ханалгүй һонирхолтой зүйлнүүдые дурдача.

Мүн үнеэн бүриингөө тобир тарган, тугалайнь элүүр энхэ байхын тула тэдэниие түрэхэһөөнь урид ямараар харууһалдаг байһан тухайдаа зугаална.

— Үнеэдые шэргэнхэйшье һаань, һайнаар хооллуулха хэрэгтэй. Тиихэдээ гансал силос, бардаа, турнепс эдихынь болюулаад лэ, бэшэ бүхы тэжээлынь һаамхай үнеэдтэ үгэһэндэл адляар үгэдэгби,—гэнэ.

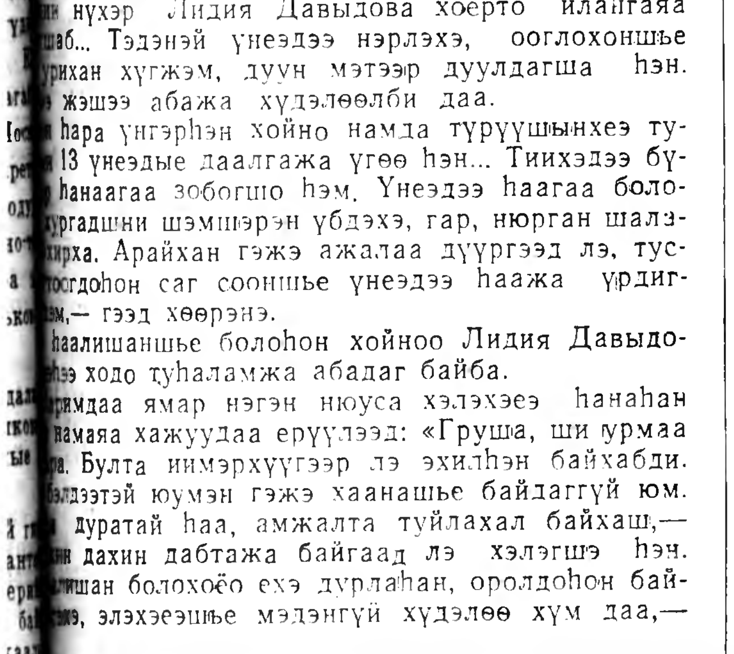
Тиигээд үнеэдэйнгээ тугаллажа, 18—21 хоног үнгэрэмсөөр, хойноһоонь ехээр ажаглажа, ороондо оруулдаг тухайдаа баһа мартангүй хөөрэнэ:

— Хүшэ һайнтай үнеэн һаа, түрүүшын отоноороо заатагүй ороондо оруулагдаха зэргэтэй юм. Энэ гурим ехэл нарин нягтаар баримталдаг гээшэбди... Үнеэдые искусственна аргаар урэжүүлбэл бүрил һайн байгаа. Теэд энээн тухай хэлэгдэхысэ хэлэгдэһэн болобошье, колхозоймнай правлени анхардаггүй зандаа,—гээд халта уурлаһан маяг үзүүлнэ.

Хорин гурбан наһатай, комсомол арюухан солотой Аграфена Афанасьевна оройдоол гурбадахи жэлээ һаалишанаар хүдэлжэ байбашье, имагтал оролдосо үүсхэл ехээр гаргажа хүдэлһэнэй ашаар фермэ доторoo мүрысэгшэ Лидия Давыдоваһаа 310 литр һү үлүү һаанхай, бүхы аймаг соогоо суурхажа эхилэнхэй.

Ажалай амта танижа, арюун замда гараһан энэ залуу нүхэртэ бүри ехэ амжалта туйлаха байһандань үнэн зүрхэнһөө найдаад, хахасаа бэлэйбди.

Р. Цыбиков, манай тусхай корр.



...ССР. Баруун-... областиин ...тын нэрэм-... ...жахын арте-... КПСС-эй ЦК-... ...мэй нээгдэхэ ...хабарай та-... ...лхэлые түгэс-... ...на, техникые ...жүүргэхэ, урэ-... ...э, тарилгын-... ...май дээрэ са-... ...гэжэ шиидээ. ...ЭЭ: «Правда» ...мжэтэ колхо-... ...дээрэ саһан ...байна.

...фотохронико.

ЭБТЭЙ ХОЕР

Семен Николаевич Баженов Фирс Петрович Казарбин хоёр Охин-Булагай совхозой 4-дэхи отделениин шубуунай фермэдэ ажалладаг. Тэдэнэр эбтэй эетэйгээр ажаллажа, СССР-эй Верховно Советэй һүнгалтые угтажа байнхай.

Тахяануудынь һайнаар харууһалагдажа, мүнөө үбэлдөө үндэгэлнэ. Фермын 2300 тахяаһаа бүри январь һарада үдэртөө 300—400 үндэгэ абтажа байгаа.

Хайшан гээд үбэлдөө тахяануудые олоорнь үндэгэлүүлнэбтa гэжэ фермынхидһээ асуухада:

— Тахяануудые дулаан, һаруулхан байрада үбэлжүүлхэ хэрэгтэй. Илангаяа витамин ехэтэй тэжээл саг үргэлжэдөө үгэжэ байдагбди,—гэжэ харюусана.

Үбэлэй сагта тахяанууд тусхай рационой ёһоор эдеэлүүлэгдэнэ. Талха таряанай зүйл, минеральна тэжээлээр дутаагданагүй. Мүн силос, мяха, загаһанай тоһо эдюулэгдэнэ. Шубуушад дүй дүршэл тухайгаа үшөө иигэжэ хөөрэлэг: тахяанууд шэбхэ шорой малтажа, элдэб юумэ түүжэ эдихэ дуратай байдаг. Тиихэдэнь эндэхид мориной аргал зөөжэ асараад, дээгүүрнь гурил адхаад орхидог байна. Тиимэ газарта тахяануудые байлгахада ехээр дурлажа, хэрэгтэй элдэб тэжээл оложо эдидэг юм. Мүн тахяануудай байрада элһэ шорой асарагдажа тараагдана. Энээниие тоншожо эдилсэжэ байхадань тахяагай эдиһэн эдеэн шэнгэсэтэй болоно.

— Долоон жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ ажалай амжалта туйлахабди. Тахяа бүриһөө 65 үндэгэ абажа шадаха бэзэбди,—гэжэ тэдэнэр мэдүүлнэ.

Г. Чернышев.



Филатова Варвара Николаевна Улан-Удын № 4 дунда һургуулида библиотекареэр 1957 онһоо хүдэлнэ. Тус һургуулида ехэшье удаан ажаллабашьегүй һаа, һурагшадай дүтын нүхэр болонхой. Дунда һургуули үни дүүргэһэн хүнүүдшье айлшаар ерэхэдээ, нэн түрүүн Варвара Николаевнатай уулзадаг заншалтай.

Һургуулиинхид эхин классуудай багша мэргэжэлтэй библиотекарьтэ ерэжэ, һонирхолтой номуудые абахаһаа гадна, туһатай заабари шагнадаг, уншаһан зохёолнууд тухайгаа гү, али хүсэл эрмэлзэл тухайгаа үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэдэг.

Дүршэлтэ библиотекарь өөрынгөө ажал хүдэлмэридэ ханамжатайгаар хандажа, уялгаяа эрхим һайнаар дүүргэдэг.

Һургуулида тэрэнэй үүсхэлээр газетэнүүд үдэр бүри витринэнүүдтэ үлгэгдэдэг, элдэб стенднүүд, монтажууд болон фотовитринэнүүд зохёогдон эмхидхэгдэдэг. Хүдэлмэридэнь 5—8-дахи классуудай һурагшадһаа бүридэһэн библиотекын эдэбхитэн эршэмтэйгээр туһалдаг.

Нүхэр Филатова библиотекэдэ ерэһэн методическа ба уран зохёолой номууд тухай багшанарта али болохо аргаар соносхожо байдаг. КПСС-эй XXII съездын материалнуудаар семинарнуудые үнгэргэхэ талаар мүн лэ ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

Һаяхан һурагшадай түрэлхидтэ һургуулиинхидые хүмүүжүүлгэдэ уран зохёолой ямар удха шанартай байһан тухай элидхэл үнгэргөө. Мүнөө «Замбуулин руу ниидэлгэ» гэһэн темээр уран зохёолой зугаа наада бэлдэжэ байнхай.

С. Стрижова,
4-дэхи дунда һургуулиин директор.

Зураг дээрэ: В. Н. Филатова эдир уншагшадай дунда.

А. Куртигай фото.

Хэниинь илааб?

Хоёр городой мүрысөөн

☆ ☆

Ородой драматическа театр. Тэндэ хүнүүд дүүрэн: городой предприяти, эмхи зургаануудай, интеллигенциин түлөөлэгшэд сугларанхай. Зал соо айлшад— Чита городой ажалшадай делегаци.

Хүршэ городууд — Улан-Удэ Чита хоёрой хоорондохи социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаха суглаае партиин горкомой секретарь нүхэр **К. М. Продайвода** нээжэ, горсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр **С. М. Хабаловта** үгэ үгэнэ.

— Хоёр хүршэ городуудай хоорондо һайн һайхан ёһо заншал тогтоогдонхой. Хэдэн жэлэй туршада тэдэнэр мүрысэжэ байдаг. 1961 оной социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргахаяа Чита городой делегаци манайда ерэжэ, хэдэн үдэрэй туршада городоймнай томо томо предприятинуудаар ябажа үзэһэн байна.

Хоёр городой мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргажа харахада, читынхид илажа, улан-удынхид ахигдаһан байба,—гэжэ элидхэлшэ мэдүүлбэ.

Нүхэр Хабалов социалис мүрысөөнэй гол дүнгүүдтэй сугларагшадые танилсуулба. Хоёр городууд 1961 онойнгоо түсэб ямараар дүүргээб гэжэ сасуулбал иимэ:

	Улан-Удэ	Чита
1. Предприятинуудай үйлэдбэрилэн гаргаһан бүхы продукци (проц.).	96,9	101,9
2. Продукци гаргаха түсэбөө дүүргээгүй предприятинууд (тоогоор).	8	11
3. Гэр байра барилга (проц.).	73	88
4. Эд бараанай эрьесэ (проц.).	101,7	98,2
5. Городоо болбосон түхэлтэй болгохо талаар хэгдэһэн хүдэлмэри (проц).	89	114,4
6. Түмэрэй хаядаһа суглуулга (проц).	90,6	96,4

Элидхэлэй һүүлээр ПВЗ-гэй начальник нүхэр **Павленкодэ** үгэ үгтэнэ.

— Манай заводой коллектив 1961 ондо абаһан уялгаяа урагшатайгаар дүүргэхэһээ гадна, 2 миллион хахад түхэригэй продукци үлүү ехээр гаргаһан юм. Бидэ түрэл городоо үшөө гоё сэбэр болгохын түлөө оролдохо ёһотойбди. Теэд тус асуудалда Железнодорожно райгүйсэдком анхаралаа тон багаар табина, — гэжэ шүүмжэлбэ.

—Манай районой зарим предприятинууд түсэбөө дүүргэдэггүй. Илангаяа хирпиисын завод, горпромкомбинат муугаар хүдэлнэ. Хирпиисын дутуу гаргагдаһан дээрэһээ, аяар 5 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра баригдаагүй. Аршан, Шишковка тосхонуудта ажаһуугшадые сэбэр уһаар хангаха асуудал гүйсэд шиидхэгдэнэгүй. Тиимэһээ манай районой ажалшадай урда тон харюусалгатай зорилгонууд табигданхай, — гэжэ Железнодорожно райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Шабунин** хэлээ.

— Коммунизм байгуулгын үедэ совет хүнэй культурна эрилтэ үдэрһөө үдэртэ ургана. Тиимэһээ искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй урда тон шухала зорилго табигдана бшуу. Манай артистнар уран һайханай бүлгэмүүдые шефтэ абанхай. Хоёр городой холбоон культурна талаар үшөө һула гэжэ тэмдэглэмээр,—гэжэ нүхэр **Иофин** дурадхаба.

Трибуна дээрэ Чита городой ажалшадай делегациин хүтэлбэрилэгшэ, партиин горкомой секретарь нүхэр **Мельникова** гаража, Чита городой ажалшадай зүгһөө улан-удынхидые амаршална. Чита городой ажалшадай хэрэгүүд тухай хөөрэжэ үгөөд, Улан-Удэдэ хараһан үзэһэн тухайгаа тэрэ сэдьхэлээ хүдэлгэн иигэжэ хэлэбэ:

— Манай делегаци хамагай түрүүн танай түрүү, коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн сэмбын фабрика ошожо, тэрэнэй коллективтэй танилсаа. Коммунис ёһоор ажаллажа, ажаһуужа байһан тус коллектив тухай бидэнэр өөһэдынгөө ажалшадта хөөрэжэ үгэхэбди. Тэдэнэй дүй дүршэл үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлхэбди.

Тус суглаанда хабаадалсаһан Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **А. У. Модогоев** дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Суглаанда хабаадагшад хоёр городой хоорондохи социалис мүрысөө саашань үргэлжэлүүлжэ, шэнэ социалис уялгануудые нэгэн дуугаар баталан абаа.

Д. Данжаев.

Арадай ёһо заншал тухай хөөрэлдөөн

„АЛТАН—ЖЭБЭРХЭГҮЙ ЭРДЭНИ, АРАД—ЭНДҮҮРХЭГҮЙ ХҮСЭН"

Хурим тушаа асуудалнууд «Бурят үнэн» газетэдэ тон зүбөөр, саг соогоо табигдажа байна.

Зарим газар нютагуудта түрэ хурим болоходоо хэмһээ хэтэрнэ гэбэл алдуу болохогүй гэжэ һанагдана. Жэшээнь, басаганайнгаа хадамда гараһан хойно гэртэхюулынь хадаг хүлеэнхэй, аха дүүнэрээ, айл зоноо уридаг заншалтай. Хүрьгэнэй талаһаа (хүбүүнэй аха дүүнэр) хадамайдань нэгэ гү, али үгышье һаа хоёр худанар ерээд, тиимэ һарын тэдынэй үдэр танайдаа—худа, худатынартаа—хадаг асархамнай гэжэ мэдүүлдэг юм. Хүбүүнэй талын аха дүүнэр, ойрохи айл зониинь мүнгэ суглуулжа эхилдэг, дутахагүйн тулада гээд ехээр лэ суглуулхые оролдодог. Басагатай талын худа худагынар баһал айл зоноо, аха дүүнэрээ олоор суглуулхые хүсэдэг. Мүнгэтэй ошоһон хоёр худанар анха түрүүн баабайдань, эжыдэнь барюулдаг, тиигээд сугларааншадта тараадаг юм. Тэрэ үедэ мүнгэеэ шамарлаһан зариман улайха нюур, һэшхэл һэнгэргүйгөөр: намда ямар бага мүнгэ бариба гээшэбтэ, иимэ бага мүнгэтэй байгаад, басагыемнай асараа боложо ерэбэ гээшэ гүт? гэхэ мэтээр шалшададагшье ушар бии. Урдань хадаг абахадаа, баабай эжы хоёрынь лэ гэртээ һуудат, үгышье һаа—турбадүрбэн үбгэд, хүгшэд сугларaад басаганайнгаа мүнгэ абадаг байһан юм гэжэ буурал толгойтой үбгэд хэлэгшэнэ. Мүнөөмнай хайшаа болоо юм? Хадаг абахадаа ехэ түрэ хуримһаа өөрсэгүй, олоороо сугларшоод, намда ямар багые үгөөб гэлдэжэ байхыень харахада һөөл аягүй агша.

Тиигээд хадаг абалсаһанай һүүлдэ ёһотой түрэ хурим болодог. Гэрлэгшэ хоёрто заһалай зөөринүүд, бэлэгүүд, юрөөлнүүд суглардаг байна. Хоёр тээшээ айлшалалсаха, арга байбал айлшадаа ехээр һогтоохые оролдохо даа. Һогтожо унабал ехэл һайн гэлсэдэг, худындаа ошожо ехээр һогтооб, уугааб гүүлхын тулада гү, али нэрэлхэһэнэй шалтаг болгохын тулада юм гү? Хойто үдэрынь худа, худагын сайлалга болодог, тиигээд эжынэр, баабайнарынь гэр гэртээ ябалсажа архидадаг.

Манай һанахада, үрэ хүүгэдээ айл болгожо байһан эжы абанар, аха дүүнэр нэгэ үдэр түрэ найраа хээд, арюун юрөөлөө хэлээд дүүргээ һаань болохотой бэшэ гү? Нэгэ түрэдэ Тогошеева Мидаг гэжэ хүгшэнэй юрөөл хэлэһые һайса һанаhаб. «Зуу наһа хүрэтэрөө зоболон үзэнгүй, зон нүхэдтөө хүндэтэй, зургаан үхибүүдэй эхэ эсэгэ боложо, тэгшэ һайхан жаргахатнай болтогой!» гэжэ уран юрөөлөө хэлэхэдэнь урматай, зохид байгаа бэлэй.

Заһалай зөөри хэмһээ гадна суглуулха гээшэ даншье таарахагүй ябадал гэжэ һанагдана. Хүдэлмэри хэжэ хүлһөө дуһаажа, ажал хэжэ альгаа холгоожо олоһон зөөриһөө арьбан эдлэл байхагүй даа. Хуримай зөөреэр холо хаана ошохобши даа гэжэ нютагай үбгэд, хүгшэд хэлсэдэг.

Түрын юрөөлнүүд үнэндөө мартагдажа байнхай. Баһа түрын шэнэ дуунуудшье мүнөө үгы гэхэдэ болохо. Илангаяа манай залуушуул юрөөл дуунуудые гол таһа мартанхай, мэндэ сайн гэхэһээ бэшые заримашуулынь мэдэнэгүй. Н. Намсараев, Ц. Номтоев, Л. Линховын, Б. Цыренов, П. Банзаракцаев гэгшэдэй бэшэһэн статьянуудые ехэл һайшааха байнаб. Эдэ нүхэд тон таарамжатай зүбшэл, шүүмжэлэл бэшэнэ.

Хурим түрын боложо байхада, үбгэд, хүгшэдэй нюдэн дээрэ, эжы абанарай хараһаар һуутар «гашуун» гэлдэдэг гуримые хэрэглээгүй һаа дээрэ байгаа. Гэрлэгшэ хоёртол адли залуушье һаа, хаража байхада аягүйл даа. Нүхэр Банзаракцаевай бэшэһэниинь угаа зүйтэй гэжэ һананаб. Тоолэйн дуун, уусын дуун, шагайтын юрөөл гэхэ мэтые иргүү хүхюун, социалис удхатай болгоо һаа, яаһан гоёб даа гэжэ бэшэһыень дэмжэнэб. Манай ургажа ябаа залуу үетэн социалис шанар шэнжэтэй байха ёһотой ха юм даа. Социализмһаа коммунизмда орожо байһан үе сагта манай залуушуул урдынхиһаа хүхюу сэнгэлигээр айл болохо ёһотой.

Ц. НАЙДАНОВ,
Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

Закамен.



Мария Алексеевна Арюкина арбан жэлэй саада тээ шэнэ барилга дээрэ түрүүшынхеэ хүдэлжэ эхилээ бэлэй.

Мүнөө Мария Алексеевна «Бурстрой» трестын барилгын 1-дэхи управлениин эрхим шулуушадай нэгэн. Барилгашын мэргэжэл шудалха гэжэ ехэ оролдолго гаргажа, эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллаһанай ашаар тэрэ түрүү хүдэлмэришэдэй тоодо гаранхай. Тус управлениин бусад барилгашадтай сугтаа тэрэ Улан-Удэ городой шэнэ гостиницын, пединститудай хамтын байрын байшангуудые, үхибүүдэй 52-дохи сад, байрын хэдэн гэрнүүдые барилсаһан байха.

М. А. Арюкина нүхэр Полторацкий гэгшын даадаг барилгашадай бригадада ажаллана. Һаяхан энэ бригада коммунис ажалай гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй болоо.

Нүхэр Арюкина өөрынгөө мэргэжэлдэ залуушуулые ехэ анхаралтайгаар һургана. Энэ нүхэр Улан-Удын горсоведэй депутадаар һунгагдажа, нүхэдэйнгөө этигэл найдабариие наринаар дүүргэхэ гэжэ оролдодог.

Зураг дээрэ: шулуушан М. А. Арюкина.

А. Шулуновой фото.

ТОБШОХОНООР МЭДЭЭСЭХЭДЭ...

☆ **Худөө ажахын институт** дүүргэөд, нютагтаа ажаллажа байһан Иванхинов түрүүшын үдэрһөө спортын хүдэлмэри һэргээжэ эхилһэн юм. Тиигэжэ залуу мэргэжэлтын үүсхэлээр Түнхэнэй «Восточные Саяны» колхоздо спортын зал баригдаа һэн. Мүнөө залуушуул сүлөөтэй сагтаа эндээ ерэжэ классическа барилдаанай дүршэлтэй танилсана, бэеэ һорино. Барилдагшадай секцидэ нютагай 20 гаран залуушуул ябалсана.

С. АРДУЕВ.

☆ **Ждановай нэрэмжэтэ колхозой** һаалишад жэлһээ жэлдэ амжалта туйлажа, сагаан эдеэгээ элбэгжүүлжэ байдаг юм. Коммунис ажалай ударнигууд Л. Санжиева, Г. Васильева гэгшэд байгша ондо үнеэн бүриһөө 1960 литр һү һааха уялга абаад, эршэмтэйгээр тэмсэжэ эхилэнхэй.

Б. ЦЫДЫПОВ.

☆ **Ан үсхэбэрилдэг Забайкалиин** совхоз түсэбэй ёһоор 4200 толгой норко үсхэбэрилхэ байгаа. Мүнөө эдэнэр энэ даалгабаряа аяар 6000 болгожо, һайн шанартай арһа гүрэндөө тушааһан байна. Энээнэй хажуугаар Яхадай АССР, Эрхүү, Читын областьнуудта 120 мянган түхэригтэ норконуудые һаяхан худалдаба.

Ц. БАДЛУЕВ.

☆ **Арбадахи класс дүүргээд** совхоздоо хонишон болохоёо хүсэһэн Очиров Н., Цырендашиева Ц., Будажапов Д. гэгшэд мүнөө нүхэр Дулмаевагай бригадада ажаллажа байнхай. Залуушуул эсэхэ сусахые мэдэнгүй хүдэлжэ захалаа.

Хоринин Чесана нютаг.

Ц.-Д. ЦЫРМАЕВ.

☆ **Д. Р. Цыремпиловэй эрхилдэг** хоёрдохи отделениин һаалишад суурхаһаар. Тэдэнэр гүрэндэ мяха, һү тушааха талаар илангаяа шалгаржа, Погранична совхозойнгоо дирекци, парткомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

С. КЛИМОВ.

Кяхта.

МУХАРШЭБЭР. Эндэ агитаторнуудай ээлжээтэ семинар үнгэргэгдэбэ. Сугларагшад «Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүд ба 1962 оной зорилгонууд» гэһэн темээр КПСС-эй райкомой секретарь Ц. Цыбиковэй элидхэл шагнаа. Удаань «Коммунизм», Заганай «Победа» колхозуудай партийна организациин секретарьнар Антонов, Бодрых, Ерофеев гэгшэд өөһэдынгөө агитаторнуудай ажал хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгөө.

КПСС-эй обкомой лектор нүхэр Бутаков уласхоорондын байдалаар һонирхолтой лекци уншаа.

☆ **Шулуугаар баригдаһан** гурбан дабхар шэнэ һургуулиин байшан һаяхан ашаглалгада үгтэбэ. Эндэнь библиотекэ, столово, спортын зал, һуралсалай хэдэн кабинет болон бусад түхеэрэлгэнүүд бии. Ашаглалгада үгтэһэн арба нэгэн жэлэй һургуулида һурагшад нэгэ халаанда һураха аргатай болоо.

☆ **Аймагай һургуулинуудай** санашад һаяхан сугларжа, нэгэ үдэрэй туршада санаар урилдаа. Хүбүүдэй дундаһаа аймагай түбэй дунда һургуулиин һурагшад А. Кириллов, Л. Жираков гэгшэд 5 модоной зайе хэнһээшье хурдаар гаталжа, нэгэдэхи, хоёрдохи һууринуудые эзэлээ.

Басагадай дундаһаа мүн тус һургуулиин һурагшад Л. Стулева, Г. Тимофеева гэгшэд эрхимлээ.

Мүрысөөндэ эрхимлэһэн һурагшадта аймагай спортын «Урожай» бүлгэмэй грамота барюулагдаба.

Манай корр.

Баатарнуудай дурасхаалда

СССР-эй хэлхеэ холбооной министерство дурасхаалта хоёр шэнэ марка гаргаба. Эсэгэ ороноо хамгаалха Агууехэ дайнай үедэ фашис эзэмдэгшэдтэй тэмсэхэдээ гайхамшагта баатаршалга гаргаһан совет сэрэгшэдэй дурасхаалда эдэ марканууд зорюулагданхай. Дүрбэ мүнгэнэй сэнтэй марка Советскэ Союзай Герой Вальдемар Шаландинай дурасхаалда гаргагдаһан байна. Советскэ Союзай Герой офицер Магомед Гаджиевай дурасхаалда зургаан мүнгэнэй сэнтэй марка зорюулагданхай. «СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй сэрэгэй частьнуудай списогто хэтэ мүнхэдөө оруулагдаһан Эсэгэ ороноо хамгаалха Агууехэ дайнай геройнууд» гэһэн бүлэгтэ эдэ марканууд оруулагданхай.

Уласхоорондын шэнжэлэл

МНР-эй резолюциие яахадаа буруушааажа ду[угаа] үгөөб. Америкын гада[адын] политикын хоёр шэглэл. Буу зэбс[эг] хуряаха тухай хэлсээ урагшатайгаар хэхэ

ООН-эй Генеральна Ассамблейн февралиин 20-ной ээлжээтэ заседани дээрэ нэгэ ушар боложо, олониитын һанамжые угаа ехээр гайхуулаа. Оройдоол нэгэ пунктһаа бүридэһэн МНР-эй резолюциин проектые США-гэй, тэрэнэй союзнигуудай делегаци буруушаажа дуугаа үгөө. Гүрэнүүдэй хоорондо харилсаа байгуулха эгээн шухала гурим хадаа арадуудай тэгшэ, мүн өөрыгөө тодорхойлхо эрхэнүүдые хүндэлхэ, ямар нэгэн ороной дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй гол ёһондо үндэһэлэн хани барисаа бэхижүүлхэ ябадал болохо ёһотой гэжэ тус проект соонь хэлэгдэнхэй.

Энэ баримта тусгаар ажаглагдахаар бэшэ гэжэ һанахаар байха юм. Амгалан ёһоной ямаршье үүсхэл гаргалгада һаад ушаруулхые оролдон, США-гэй делегаци ООН-эй сессинүүд дээрэ олон жэлэй турша соо иимэ аяг гаргажал байдаг ха юм. Зүгөөр энэ ушарта Стивенсон, тэрэнэй ханинар ООН-эй Уставай пунктнуудай нэгэндэ адли шахуу дурадхалые буруушаажа гараа үргэһэн байна. ООН-эй Уставта үнэн сэхэ байдагбди гэжэ һүни, үдэргүй тангариглан хэлэдэг Америкын правительство мүнөө яахадаа өөрынгөө һанаашалгые элишэлжэрхео гээшэб?

Ушарынь хадаа эзэрхэг түримхэй зэбсэгтэ добтолгодо США-гэй зүгһөө таһалгаряагүй бэлэдхэлэй хэгдэжэ байһанда Кубын оруулһан гомодолһоо уламжалан лэ Монголой резолюци дурадхагдаһан байгаа. Гол шалтагааниинь энэл даа. Бусад гүрэнэй хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, тэдэнэй эрхэ сүлөөе хүндэлхэ гол ёһонуудта үнэн сэхэ байха тухай аман найдуулгануудай үгтэхэдэ США хоёр гараа үргэдэг байгаа. Зүгөөр энэ гол ёһые бодотоор бэелүүлхэ гэхэдэ, Америкын түлөөлэгшэд тэрээнһээ хулжан зайсахаһаа гадна, тон ехээр эсэргүүсэлтэ хэдэг гэжэ дайнай хойто тээхи бүхы жэлнүүдэй дүй дүршэл харуулһан байна.

ООН-эй сесси дээрэ Кубын гомодолой зүбшэн хэлсэгдэхэ, Америкын делегациин гаргаһан аяг ааша хадаа США-гэй болон НАТО-гэй талаар тэрэнэй ханинарай политика хоёр шэглэлтэй, тэдэнэй хэлэһэн үгэнь бодото хэрэг дээрэ бэелүүлэгдэдэггүй байһан мэдээжэ баримтые үшөө дахин батадхаа. «Америкын хоёр янзын политическэ хараа бодол тухай»: буу зэбсэг хуряаха талаар нэгэ хараа бодол, агаарта ядерна туршалга һэргээхэ нүгөөдэ хараа бодол тухай бүри һаяхан, февралиин 7-до болоһон пресс-конференци дээрэ президент Кеннеди өөрөө хэлээ һэн. Энэнь ямар удхатайб? Энэ хадаа буу зэбсэг хуряахые США хүсэнэ гэжэ харуулха, тиигээд нэгэн доро буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрхэ гэһэн удхатай байна.

Бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө тэмсэжэ байһан оронуудтай харилсаа байгуулха тухай асуудалаар Америкын баримталдаг хараа бодол» мүн лэ иимэ шэнжэтэй юм. Ехэ болон багашье гүрэн бүхэнэй эрхэ сүлөөгэй ойро хүртэшэгүй байха, тэрэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй гэһэн гол ёһые хамгаалхаар бэлэн байнабди гэжэ США-гэй ударидагшадай найдуулгануудые суглуулаа һаа, хэдэн зуун томо томууд болохо байна. Энэ гол ёһые Вашингтоной сахидаггүй байһан бүхы баримтануудые согсолон харуулха болоо һаа бүри олон томууд хэрэгтэй болохо байна. «Дайнай хойто тээхи үедэ США гадаадынгаа политика бэелүүлхэдээ бусад гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ бүдүүлигээр хамааран орожо, тиихэ бүридөө США-гэй нэрэ хүндые хухалдаг байгаа» гэжэ СССР-эй правительствын февралиин 18-най мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Кубада эсэргүүгээр США-гэй хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулганууд иимэ түхэлэй олон ушарнууд дундахи эгээн лэ һүүлшын баримтанууд болоно.

Америкын гүрэнүүдэй организациһаа Кубые гаргаха эрилтэ Америкын дипломадууд Пунта-дель-Эстедэ һаяхан болоһон зүблөөн дээрэ хэжэ, Латиин Америкэдэхи туһамаршадтаа түшэглэн эрилтээ дүүргүүлһэн байха юм. Зүгөөр энэ ушар ОАГ-гэй уставта тааралданагүй гэжэ тэдэнэр өөһэдөө мэдэнэ. Уставай ёһоор ОАГ хадаа ООН-эй Америка түбидэхи организаци гэжэ тоологдодог юм. Тэд Куба Нэгэдэмэл Нацанuудай Организациин гэшүүн зандаа үлэһэн байна бшуу. Империалис оронуудай хүтэлбэрилэгшэд уласхоорондын договорнуудые, хэлсээнүүдые, хуулинуудые өөрынгөө дураар зоргон соогоо хэрэглэхые оролдодог байна.

США-гэй гүрэнэй департаментын түсэблэлгын соведэй түрүүлэгшэ Ростоу гэгшын һүүлэй недели соо ехэ эдэбхи гаргаһанда олониитын анхарал хандуулагдана. Куба тушаа Америкын бэелүүлдэг политикые НАТО-гэй зүтһөө дэмжүүлхын тулада Ростоу Европодо зорюута ерэһэн байгаа. Вашинттоной энэ эмиссар өөрынгөө дурадхалнуудые НАТО-гэй саг үргэлжын соведэй тусхай сесси дээрэ найруулан хэлээ. Кубын революциие дарахые оролдон Кубада экономическа хашалта хэхэ хэрэгтэ НАТО-гэй гэшүүн оронууд хабаадалсаха ёһотой гэжэ даб дээрэ дурадхагдаһан байна.

Ростоу гэгшын аяншалга, тэрээнһээ ямар үрэ дүнгэй гараха байһанһаа дулдыдангүйгөөр, США-гэй политикые ООН-эй Устав, уласхоорондын договорнууд, хэлсээнүүд, хуули гуримууд бэшэ, харин империалистическэ монополистнуудай дээрмэдэлгэ хэхэ эрмэлзэлгэ тодорхойлно гэжэ үшөө дахин гэршэлэн харуулжа үгэнэ.

Британска Гвинейдэ болоһон һүүлшын ушарые һанажа үзэһэн үнэн зүб бодолто хүн бүхэн мүн лэ иимэ тобшолол хэхэ байна. Ямар нэгэн правительствын хуулита гү, али хуули бусын байһан тухай асуудалаар сүүдлэн шүүгшын үүргэ бэедээ даажа абаха эрхэ ямар хуули ёһоной үндэһөөр США өөртөө олгоно гээшэб. Хэрбээ США-гэй иимэ хараа бодолдо сохилто үгөөгүй һаа, дэлхэй дээрэ хуули гурим сахигдахагүй, зоргоороо оролго дэлгэрхэ болоно. Зол болоходоо, империалистнуудай зоргоороо оролгые эсэргүүсэжэ шадаха хүсэн бии байна бшуу.

Кубада эсэргүү эзэрхэг түримхэй аашаяа зүбтүүлхын тулада США-дэ, Америкын бүхы түбидэ заналта хэнэ гэжэ Кубые гэмнэдэг байха юм. Тэрэнь худал гэжэ ямаршье жиирэй хүндэ эли тодо байна бшуу. Кубые США өөрынгөө колони болгоод, тэрэниие Холбоото Штадууд дээрмэдэн тонодог байгаа бшуу. Мүнөө США иимэ юумэ хэжэ шадахаяа болёо. Хоёрдохи шалтагааниинь гэхэдэ, Куба бэеэ даанхай байдалтай болоод бүхы Латиин Америкэдэ болёжо байһан политическэ буһалгаа хүдэлөөе түргэдхэн шангадхана.

**
*

Америкын политическэ хоёр ондоо хараа бодол тухай президент Кеннедиин хэлэһэн үгэ соо дурсагдаа һэн. Буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комитедэй хүдэлмэри правительствонуудые толгойлогшонорой хабаадалгатайгаар эхилхэ ёһотой гэжэ Н. С. Хрущевой оруулһан дурадхалда баруун оронуудта ямараар хандаһан тухай хаража үзэхэдэ, Кеннедиин хэлэһэн үгэ дахяад һанаанда ороно. Н. С. Хрущевой дурадхалай толилогдоһонһоо хойшо, энэ дурадхал анхаралтайгаар шэнжэлэгдэжэ, тусхай мэргэжэлтэй политигуудай, дипломадуудай дунда, мүн бүхы оронуудай олониитын дунда зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Советскэ правительствые толгойлогшын дурадхалые арад зон зүбшөөнэ гэжэ мүнөө хэлэхэ хүсэд эрхэтэй байнабди. 18 гүрэнэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комитедтэ ородог оронуудай олонхи пр
тус дурадхалые дэм
Зүгөөр Кеннеди М
түргэнөөр харюу үг
бэшье тэдэнэр (СССР
вые толгойлогшын үг
гүй.

Имэ хараа бодол
шэнжэлээдшье юун
Хрущевой бэшэгтэ
Вашингтоной, Лондо
нотонууд хэлсээ ура
хые баруун гүрэнүүд
байһынь харуулжа
нэй түлөөлэгшэдһөө
митедэй хүдэлмэрие
нуудые толгойлогшо
гатайгаар эхилхэ
дурадхалые буруушаа
недидэ, Г. Макмилла
щевой эльгээһэн, ти
23-да толилогдоһон
һайса шэнжэлэл х
Буруушаахадаа зорю
тагуудые бариһании
хай. Эгээл имэһээ
лөөлэгшэдһөө бүри
хэлсээ хэлгэдэ хаба
гаа США-гэй болон
тельствонуудые толг
сэй харюу үгөөгүй
правительствын толг
дахин элирхэйлэн м

Буу зэбсэг хуряа
шатайгаар шиидхэхэ
үнэн зүрхэнһөө хүсэ
шэ һаа, дээдэ туша
далгатайгаар комите
эхилхые зүбшөөхэ
һайнаар бодомжолжо
һаа, мүнөө үеын ан
дал шиидхэхэ ондоо

НЭГЭ ЧА
ГЕКТАР ХА

МОСКВА. (ТАСС).
той «РН-4-35» тух
һан бии болгогдоо.
хурьһэтэй газарта
рамжатай. Нэгэ дор
гэнтэйгөөр хахалагд

«Т-75», «ДТ-75»
торнуудта тэрэниие
юрынхиһээ түргөөр
жа хахалхаар. Энэ
соо гектар газар
байна. Гэхэ зуура 40
зэгытэйгөөр хахалха

Манай ороной б
хабаатай ажахынуу
хэрэглэхээр дурадха

КОЛХОЗУ
СТОЛОВОНУУД

КЕЛЬМЕНЦЫ
Черновицка обла
менецкэ районой
бултандань нии
нүүд нээгдээ. Эд
түбэй буусанууд
байдаг газарнуу
байха юм.

«Украина» гэ
столово шэнэ,
байшан соо нэ
Үглөөнэй, үдын
нуудые колхоз
гэртээ абаашахи
лэдхэжэ үгэдэг.

ХУЛГАЙШАД БА ТЭДЭНИИЕ ҮМӨӨРЭГШЭД

Ниитымнай һүрэг мал шэмэ ехэтэй, бардам тэжээлээр дутамаггүй дүүрэн хангагданхай байбал, һүн, мяхан, тоһоншье жэшээгүй ехээр элбэгжэхэл! Тиин гэһээ «үлүү хараад, булуу химэлээд» ябаха дуратай хүдхэшүүл зарим газарта үшөөл бии. Хубиингаа хэрэг олзо хэмһээ хэтэртэрнь үдхэхэ, баяжахын хойноһоо тэдэнэр торожо унатараа, тулажа бодотороо оролдодог. Ниитын малда үгтэдэг шэмэтэ тэжээл, жэшээлхэдэ, талха тараанай зүйл нюуса далдаар хулуудаг, ондоо тээшэнь үридэг байһаараа эдэнэр хэды ехэ хоро хүргэнэ гээшэб!

Тээсгэн Сэлэнгын совхоздо болоһон нэгэ иимэ ушар балшыса баримталан харуулая. Совхозой хүдэлмэришэд К. Н. Волосатов, А. В. Красиков гэгшэд ниитын малда үгтэһэн ороохо тараанай зарим хубинень хулгайлжа байтараа баригдаа. Ушар удхыень тайлбарилан хэлэбэл иимэ. Яһала «дүршэһэн» тэдэ хоёр бутаргагдаһан шэниисын тараа шэгнүүлэнгүйгөөр «Беларусь» тракторта ашаад, хараалагдаһан газартань абаашажа ябатараа, 6 мэшээгтэй тараа талын һолоомон доро зорюута нюубад. Гэдэргээ бусаха замдаа үлүү гаргаһан олзоёо бушуухан тракортаа тээгээд, дүрбыень Селендума тосхоной хүнүүдтэ худалдаһан, үлэгшэ 2 мэшээгээ өөһэдөө хубаажа абаһан гэхэ. Яахадаа яһала дүршэһэндэ тоолонобди гэхэдэ, энээнэйшье урда тээ эдэнэр түрмын үүдэ татаһан намтартай юм. Мүнөөшье эдэ хоёр хэһэн зэмээ бэсэрээ амасаа гэхэ гү, али туд бүридөө хоёр жэлээр сүлэгдөө.

Иигээдшье тэдэ хоёр хулгайшадай харанхы хэрэгынь элиржэ, мушхуу харгынь эсэслэн мухардаһан дээрэ тоолоходо болохо байгаа. Үгы, тиимэ бэшэ. Энэ совхоздо хулгай хэдэг, хуурмаг хэрэг эрхилэгшэд олоной нюдэндэ элиржэ, эсэслэн зайсуулагдаадүй. Энээн тушаа онсо тоггожо хэлэлтэй. Хэдэн удаа наряар шалгажа, һайса лаблажа элирүүлһэнэй ёһоор тэндэхи складые даагша И. Е. Помытов, хүдэлмэришэн Шишмарев, ажахын талаар директорэй орлогшо С. Н. Волосатов (сүүдлүүлэгшынь аха) гэгшэд концентрат, мүн бусад холимол тэжээл хуурмаг аргаар хулууһанайнгаа түлөө хуулиин харюусалгада хабаадуулагдахань.

Эдэ хүдхэшүүлэй заримаанинь даб дээрэ хаалтада һуужа байнхай. Олон жэлдэ складые даагшаар хүдэлһэн Помытовой олиггүйгөөр баяжаһаниинь гайхалтай бэшэ. Хургаа даража тоолохо болоо һаа, хубиинь ажахыда һаамхай үнеэн, нэгэ буруу, 3—4 толгой хонин, гахай болон гэрэй бусад тэжээмэл амитад олон. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ хоёр ехэ гахай шахажа худалдаа һэн. Олоной зөөридэ зоргоороо умбаһан Помытов үнгэрхэдөө нэгэтэ бэшэ хахадые хубаадаг танил таланuудтаяа «олзо хэшэгээ» хубаалдалсадаг байба. Сэлэнгын РПС-эй базые даагша С. М. Самбуевта ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр нэгэ мэшээг холимол тэжээл үгэһэниинь элирүүлэгдээ. Өөрөө нүхэр Самбуев баһал «нүгэлтэй» хүн байшоо. «Хуулита ёһоор дуталдаа» гэһэн гаршаг доро тусхай тэмдэг хээд, нэгэ мэшээг һайхан шэниисын гурил өөрынгөө склад сооһоо мүн лэ үбэршэлжэрхиһэн байба.

— Хубиингаа эды олон мал юугээр тэжээдэг байгаабта?—гээд нүхэр Помытовһоо асууxада:

— Хэрэглэмжын шэнээгээр, арга хургаа олохын лэ һайгаар складһаа элдэб холимол тэжээл гэртээ абаашадаг байгааб,—гэжэ һэнгэргүйгөөр мэдүүлбэ. Энэншье яһала сйлгосотой. Дээрээ далдалха, үмөөрхэ хүнүүдтэйл хадаа ехээр хохидохогүйб гэжэ тэрэ лаб этигэжэ, һанажашье магад. Совхозой главна бухгалтер Андреев, тэрэнэй туһалагша Еранскаягай Помытовой харанхы хэрэг шадаал һаа дараха, сагаарuулха гэжэ унатараа оролдодог байһаниинь тон гайхалтай. Юундэ тиигэдэг байба гээшэб? Нэгэл удха ушартайл хаданъ лэ нигэдэг байһан юм бээз. Жэшээлхэдэ, 1961 оной декабриин 1-нэй байдалаар Помытовой складта 800 килограмм холимол тэжээл дуталдаа гэжэ шалгалта элирүүлһэн байба. Нүхэд Андреев Еранская хоёрой энэ хэрэгтэ онсо анхаржа, «нарилан бүридхэһэнэй» ашаар тэрэнь оройдоо 330 килограмм хүрэтэрөө доошолуулагдаа һэн. Тэдэ хоёр олоной нюдэнһөө хуурмаг хэрэг дальдируулжа, зүбтүүлжэ шададаг ямар гайхалтай оньһон арга хэрэглэдэг байба гээшэб?!

Бии байһан хуулита ёһонуудые үзэг үзэгөөрнь баримталан, аймагай прокуратурын тогтооһоной ёһоор нүхэр Помытов тэрэ үедэ 1000 килограмм холимол тэжээл дутааһан байгаа бшуу. Албан тушаал, зэргэеэ иитэрнь хэтэрүүлэгшэдтэ мүн лэ зохихо хэмжээн абтаха ёһотой.

Шалгалта үшөө юу элирүүлээб гэхэдэ, эндэ үбһэ, тэжээл бодомжотой зүбөөр гаргашалагдадаггүй, мүн ондоо тээһээ асарагдаһан шэмэтэ зүйлнүүд наряар шэгнэгдэжэ, харюусалгата ээдтэнь актын ёһоор тушаагдадаггүй байһан. Мүн фермэ, отарадашье шэгнэгдэнгүй, тухайламжаар табигдадаг байба. Түрүүшын ээлжээндэ тоо бүридхэлэй иимэ гуримгүй, хайша хэрэг табигдаад байхада, элдэб хулгайшадай хамтын баялиг зөөридэ зоргоороо шургажа орохо нүхэ һубэ олгогдоно бэшэ аал? Ондоогоор юун гэжэ сэгнэмээр бэ?

Нёдондо жэлдэ гол гүлэб үбһэ, тэжээлэй дутамагһаа боложо совхоздо 227 бодо мал, 9488 хони, хурьган, 157 гахай болон бусад жэжэ малнуудай гарзалһаниинь мэдээжэ. Үнгэрэгшэ жэлэйнь алдуу мүнөөшье совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ сошордомо дохёо, бодото һургаал болоогүй. Үнгэрһэн январь соо 25 бодо мал, зуун табяад хурьган баһал энэ шалтагаанаар гарзалшоо.

Ушарынь энэ совхоздо шургажа ороһон «хоёр хүлтэй хулгайша шононуудые» хатуугаар хэһээгээд, бусад зэмэтэ шоурнуудтань зохихо хэмжээ абахаар болоо!

М. Сандаков,
Сэлэнгын аймагай прокурор.

БУРЯТ ҮНЭН
4-дэхи нюур

Хилын саанаһаа

КПСС-эй делегаци ДРВ-дэ ошоод байна

ХАНОЙ, февралиин 25. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй секретарь нүхэр Б. Н. Пономарев түрүүтэй КПСС-эй партийна делегаци Вьетнамай ажалшадай партиин Ханойн городской комитедтэ мүнөөдэр ошожо, ниислэлэй партийна организациин хүдэлмэритэй танилсаа.

Город шадар байдаг Ин Зюен гэжэ хүдөө ажахын кооперативта КПСС-эй делегаци үдын хойно ошоһон байна.

Польшын хүдөөгэй залуушуулай съезд

ВАРШАВА, февралиин 24. (ТАСС). Бүхы Польшын хүдөөгэй залуушуулай союзай съезд мүнөөдэр Польшын ниислэлдэ нээгдээ. Союзай 620 мянган гэшүүдые түлөөлһэн 750 гаран делегат үглөөнэй 10 часта Варшавадахи Наукын болон культурын ордон соо сугларaa. Демократическа залуушуулай бүхэдэлхэйн федерациин делегаци, 11 ороной залуушуулай организацинуудай түлөөлэгшэд, тэрэ тоодо ВЛКСМ-эй, мүн Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Румыниин, Чехословакиин делегацинууд съездэ ерэһэн байна.

В. Гомулка түрүүтэй ПОРП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүдэй, А. Завадский түрүүтэй Гүрэнэй соведэй гэшүүдэй, Ю. Циранкевич түрүүтэй правительствын гэшүүдэй, Польшын сеймын депутадуудай съездэ ерэхэдэнь делегадууд, айлшад халуунаар амаршалаа.

Доро дурсагдаһан зүбшэхэ зүйл абтаһан байна. ССМ-эй шэнэ устав баталан абалга, Союзай хүтэлбэрилхы органуудай һунгалта.

ПОРП-гэй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь В. Гомулкын амаршалгын үгэ ехэ анхаралтайгаар шагнагдаа.

ССМ-эй главна правлениин түрүүлэгшэ Юзеф Тейхма тоосоото элидхэл хээ.

Кубын правительствын мэдүүлгэ

ГАВАНА, февралиин 25. (ТАСС). Кубын революционно правительствын мэдүүлгэ эндэ толилогдоо. Тэрээндэ премьер-министр Фидель Кастро гар табиһан байна. Энэ хадаа Советскэ правительствын февралиин 19-нэй мэдүүлгэдэ Кубын үгэһэн харюу болоно.

Советскэ Союзай правительствын хаһа саг соогоо, зоримгойгоор, эрид шангаар хэһэн энэ мэдүүлгые Кубын правительство болон арад угаа ехэ баяр баясхалантайгаар угтаа гээд мэдүүлгэ соо заагдаһан байна. Совет ороной мэдүүлгэ хадаа арадуудай хоорондын эб найрамдал, аюулгүй байдал аршалан хамгаалха хэрэгтэ, хоорондоо харилсаа холбоо байгуулхадаа гүрэнүүдэй хүтэлбэри болгохо уласхоорондын ёһо заншалые хамгаалха хэрэгтэ угаа ехэ үнэгэ туһа нэмэри лаб болоно гээд Кубын правительство онсолон тэмдэглэһэн байна.

Кубада эсэргүүгээр Америкын империализмын хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй аашанууд Кубын правительствын мэдүүлгэ соо элишэлэгдэнхэй.

Кубын эрилтээр

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 25. (ТАСС). Кубын бэшэгые хаража үзэхын тулада Аюулгүйн Соведэй заседани февралиин 27-до үдын хойно зарлагдаба гэжэ ООН-эй секретариат соносхоо. Кубада эсэргүүгээр США-гэй хэжэ байһан хуули бусын, эзэрхэг түримхэй ябуулгые болюулха хэмжээ абаха тухай бэшэг соо эрилтэ табигдана.

ООН-эй Генеральна Ассамблей

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 24. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн XVI сесси февралиин 23-най үдэшэ хүдэлмэреэ дүүргэө. Руанда-Урунди тушаа комиссиин элидхэлые зүбшэн хэлсэхын тулада Генеральна Ассамблей энэ оной июньдэ сугларха зэргэтэй юм. Тус комисси 4-дэхи комитедэй (харгалзалгын талаар.— редакци) шиидхэбэреэр байгуулагдаа һэн. Тиихэдэ энэ шиидхэбэриинь Генеральна Ассамблей һүүлшынгээ заседани дээрэ батаһан байна.

Мэдэ

СССР-эй Вер
Президиум ха
Геологиин, аша
нуудые хамгаа
рын уялгаһаа
Петр Яковлевич

СССР-эй Вер
Президиум ха
Геологиин, аша
нуудые хамгаа
рээр нүхэр Сид
сандр Васильев

ЗАҺА

Манай газетын
номерой дүрбэдэхи
барай шэнжэ» гэһ
рагуудай доро бэш
жэ заһан уншахые

2. Хабаржаан

Халуун з

3. Хэбарай
Колонкын

Редакторай ор
С. Б. БАЛЬ

Манай адрес, телеф

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленин
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора — 46-32, зам.
32-74, ответ. секретаря — 27-37, отделов: парт
пропаганды — 24-74, сельского хозяйства и со
тельства — 47-59, промышленности и транспорта
—35-14. культуры — 34-05. писем и рабселько
отдел переводов и корректорская — 35-95. бу
37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культ
АССР.

Н00609.

Зак.